Secundũ. Et beſtiã gloſa .i. diabolũ terre gloſa .q̃ terrenos comedit. nõ formidabis. Ecce ſecuritas. Zacha. vltimo. Sedebit hieruſalẽ ſecura.
Terciũ. Sed cũ lapidibꝫ regionũ glo. electis. qui de omni regione tũc ꝯgregabũtur. erit pactũ tuũ firmũ. ſtabile. ⁊ eternũ. quia mutuo te ſicut ſe diligent.
Quartũ. Et beſtie terre .i. demões ⁊ mali hoies .i. Chor. xv. Ad beſtias pugnaui epheſi. Pacifice erũt tibi glo. Spũs nequã nõ ĩpugnabũt te. Vel beſtie terre id ẽ motꝰ carnis. q2 tũc caro nõ ꝯcupiſcet aduerſus ſpm̃. nec ecõuerſo. ſicut modo.
Quintũ pax pectoris. Vñ ſequit̃. Et ſcies experimẽto. ꝙ pacẽ habeat tabnaculum tuũ pectoris hic. ibi eternitat̃. Tabernaculũ tuũ .i. corpus.
Sextũ. Et viſitãs ſpeciẽ tuã .i. teipm̃ ꝑ ꝯſideratões. nõ peccabis .i. primũ. te. vl' deũ. Vl' ſpeciẽ tuã .i. primũ. glo. Species nr̃a primꝰ ẽ .i. q̃ videmꝰ q̃d ſumus.
Septimũ. Et ſcies quoqꝫ ꝙ mltiplex erit ſemẽ tuũ acq̃ſitũ exẽplo vl' p̃dicatiõe.
Octauũ. Et ꝓgenies tua .i. filij ſpũales q̃s ꝯuertiſti. vl' bona opa q̃ feciſti vt herba terre q2 mlti nũero. ⁊ virẽtes ꝟtute. ¶ Hoc totũ p̃t ĩtelligi de pñti. Vnd' ſeq̇t̃. Et tũc .i. abũdãtia ꝟtutũ ingredier̃ ſepulcrũ ꝯtẽplatõis. ſic ĩfert̃ aceruꝰ tritici vbi eſt ꝯgregatio bonoꝝ operũ in tp̃e ſuo pꝰ lõgũ exercitiũ. q2 lya p̃cedit rachel.

¶ Finit liber ſecundus

3ꝰ

¶ Incipit liber tercius de laudibus beate marie. habẽs duas partes. Prima pars ꝯtinet. xxvij. dignitates ⁊ p̃uilegia carnis virginee. Scd̃a pars cõtinet. xij. ꝓgatiuas marie.

¶ Incipit pars prima

ANteq̃ꝫ accedamus ad tractã A
das. xij. ꝓgatiuas ſpeciales bt̃e ꝟginis. videndũ ẽ de dignitatibꝫ ⁊ p̃uilegijs ꝟginee carniſ eiꝰ. Et p̃mo notãdũ ꝙ caro ſcḋm quoſdã dicit̃ a carẽdo. q2 multiplex glorioſa carẽtia ſeu glorioſus defectus fuit in carne ipius.

Caro marie caruit

Peccato originali in ſc̃tificatõe. Vñ ps. Sc̃tificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimꝰ. q̃ñ eã purgauit ab originali vt tota mũda naſceret̃. Tũc eñi videt̃ p̃ q̃ſi p̃cepiſſe ſpũi ſc̃tõ illḋ. puer. xxv. Aufer rubiginẽ de argẽto. ⁊ egrediet̃ vas puriſſimũ. Tũc eñi celeſt̃ aurifaber .i. ſpũſſc̃tũs. q̃ ẽ oĩm artifex. Sap. vij. totã rubiginẽ culpe original' abſtulit de argẽto ꝟginee carnis. ⁊ tũc fuit ipa caro argẽtũ igne ſpũſſcti. examinatũ. ꝓbatũ terre .i. a terrenis ꝯtagijs. ⁊ purgatũ ſeptuplũ .i. ꝑfecte ꝑ gr̃az ſeptiformẽ. ⁊ h̃ totũ vt egrederet̃ vas corpis ꝟginei puriſſimũ. ad recipiẽdas gr̃as ⁊ ꝟtutes. ⁊ ꝯdigna materia fieret. de q̃ deꝰ p̃r glioſũ corpꝰ aptaret vnigenito ſuo. Vñ filiꝰ p̃ri ad heb. x. c. Hoſtiã et oblatõez noluiſti. corpꝰ aũt aptaſti mihi .i. aptum ⁊ idoneũ dediſti mihi ꝓpt' q̃ttuor. Prio. q2 ſine pctõ. Exo. xij. Erit agnꝰ abſqꝫ macula. Scḋo. q2 mortale vt poſſ3 ĩmolari. Tercio. q2 ꝑunctũ gratia. Vñ Plenũ gr̃tie ⁊ ꝟitat̃. Sic ſacrificiũ offerebat̃ cũ ſuis libamibꝫ. Quarto. q2 vnitũ deitati. et ideo fuit hoſtia ſufficiẽs ꝓ genere hũano. De q̃ hoſtia dicit btũs Ber. Hec hoſtia ſicut ſola prodeſſe potuit. ſic ſola ſuffecit. Berñ.
Fomite ⁊ p̃uis motibꝫ ĩ cariſmatũ ĩfuſiõe. Vñ pſ. Adiuuabit eã deꝰ mane .i. ĩ p̃ncipio vite ſue adhuc exiſtẽtẽ ĩ vtero m̃ris. diluc'lo .i. gr̃aꝝ ortu tenebras original' expellẽte. Vl' diluc'lo .i. claritate gr̃aꝝ aduenĩẽte. q̃ tũc ĩfuſe ſũt ei. Tũc etiã p̃r ſicut d2 oſee. xiij. adducit vẽtũ vrẽtẽ .i. ſpm̃ſcm̃. q̃ in eo ꝙ ventꝰ ab eſtu ꝯcupiſcẽtie virgineã carnẽ refrigerauit ⁊ fomitẽ extinxit. ſicut flatꝰ vẽti cãdelã. in eo aũt ꝙ vrẽs humorẽ ebibit noxialẽ ⁊ terrã corpis exiccauit. Quere lib. xij. ꝑticl'a. x. ti. x. ꝙ chriſtꝰ vẽtꝰ. Q, ſi forte poſt ſc̃tificatõez remãſit ĩ ea fomes vl' potẽtia ad peccãdũ. B

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſanctitate ei⁹ creſcēte iugiter./fomes ille ſeu potētia iugiter decreſcebat. donec ſup
ueniēte ſpūſancto in eā. ꝛ ꝟtute altiſſimi ei obumbrāte./extinct⁹ eſt vſqꝫ q̄qꝫ. Ad qḋ
innuēdū q̄ſi de illa loq̄ns dicit dn̄s ad iob. xxxviij. Nunq̄d tenuiſti ꝯcutiēs extre
ma terre. ꝛ excuſſiſti impios ex ea. i. motus p̄uos: Quaſi diceret. Nō tu h̄ feciſti./ſꝫ
ego. Extrema hui⁹ terre p̄nt dici ꝯceptio carnalis. et mors corp̄alis. A primo ex/
tremo excuſſit vt dictū eſt fomitē ꝛ motus p̄uos in ſctificatōe. ab vltimo extremo
excuſſit putrefactōez ꝟmē ꝛ puluerē in reſuſcitatōe. Autoritates q̄re paulo infra.
Omni defectu q̇ eſſꝫ ad culpā in gr̄e adimpletiōe. Jdeo dictū ē ei. Aue gr̄a plēa do L
min⁹ tecū. Quia in ſe recepat totū gr̄e fontē. Quomodo enī cū tota gr̄e plenitudo
deſcēdiſſet in eā./vacuū aliq̄d reliq̄ſſet in ea. quo culpa poſſet admitti. Quere ſup
Mgr̄ richard⁹ ḋ ſctō vict. libro. i. titulo gr̄a plena. Magiſter richard⁹ de ſctō vic. Supueniēte ſpūſctō i ma
riā. et obumbrāte ei ꝟtute altiſſimi. illḋ ſolū remāſit in ea qḋ erat ad penā. illḋ to/
tū receſſit qḋ erat ad culpā. Viicioſitas oīno receſſit. penalitas remāſit. Carnali/
tas oīno tollebat. calamitas nō amouebat. Hec ꝛ alia m̄lta quere libro. iiij. titu/
lo. xxvij. de ſanctitate marie.
Aduerſus ſpiritū ſuū om̄i rebelliōe. Quia nec caro ei⁹ ꝯcupiuit aduerſus ſpm̄. nec
ſpūs aduerſus carnē. Jpa enī fuit archa noe in qua oīa aīalia pacifica. Dixerat eī
dn̄s in ſanctificatōe vel in ſuo ingreſſu. Pax huic domui. Matth. x.
Omnimoda vacuitate. ex dei coīūctione. Vn̄ cum dixiſſet ei angel⁹. aue gr̄a plena. D
quaſi exponēs vnde h̄./ſtatim ſubiūxit. dn̄s tecū. qui tam carni q̄ꝫ anie matris ſue
fuit oīa in om̄ibꝫ. i. ſufficiētia omniū. Nā ſufficiētia tā marie q̄ꝫ noſtra ex deo eſt. ij.
ad Cho̅r. iij. Tunc enī veriſſime potuit dicere de ſapiētia./que eſt fili⁹ dei. Vene/
runt mihi omnia bona pariter cū illa ꝛc̄. Sapie. vij.
Sterilitatis opprobrio in ſpūſctī ſupuentōe. Qui ad h̄ venit in eā. vt de ipa carne
q̄ndam portiūculā ſeparet. ſeparatā ampli⁹ reliqua emūdaret. pfectiſſime mūdatā
Caro marie caruit in corpus formaret. qḋ dei fili⁹ aſſumeret. Jdeo de ſpūſctō ḋr maria cōcepiſſe. et
p̄t dicere filius ſpūſctō illud iob. x. Pelle ꝛ carnibꝫ veſtiſti me ꝛc̄. Nihilomin⁹ tn̄
tota btā trinitas opata ē filij īcarnatōez. Nā īſepabilia ſūt opa trinitatis ad extra.
Virili attactu. qui nō ſequebat ex deſpōſatōe. Vnde de maria ſpecialiter intelligit E
Origen̄. illud ſap. iij. Felix ſterilis ꝛ incoinq̄nata q̄ neſciuit thoꝝ in delicto ꝛc̄. Origenes.
Felix vmbilic⁹ caſtitatis./quē amplexus nō tetigit maritalis. Jn nuptijs enī io/
ſeph et marie defuit vinū carnalis delectatōnis. De quo vino dicit prouerb. xx.
Luxurioſa res vinū ꝛc̄. Caro enim eius fuit terra illa p̄ quā nō ambulauit vir. i.
maritus ſuus ioſeph. Hiere. ij.
Pruritu et inquinamēto in imp̄gnatōe. qꝛ virtus altiſſimi obumbrauit ei. Alie enī
m̄lieres cōcipiūt in calore et ſordib⁹. ſed hec in refrigerio ꝛ om̄imoda puritate. Fu
it enim ei fili⁹ dei in ſua cōceptōe [firmamētū virtutis] quia cōcepit cum integri/
tate [tegimen ardoris] nā obumbrāte ei virtute altiſſimi extīct⁹ ē oīno in ea ignis
ꝯcupiſcētie. imo ꝛ ipi cineres. i. fomes peccati./cōſopiti ſunt. vt null⁹ in ea de cete/
ro poſſet excitari pruritus.
Fractura virginal' ſignaculi./ꝯcipiens abſqꝫ defloratōe. Vnde ezechiel'. xliiij. Por F
ta hec clauſa erit et nō aperiet. et vir non trāſibit per eā. qꝛ dn̄s deus iſrael ingreſ
ſus eſt per eā. eritqꝫ clauſa p̄ncipi. id ē ad honorē principis. ſcꝫ chriſti. Et hoc eſt
Anſelm⁹ quod dicit btūs anſelmus ſup illud luce. x. Jntrauit ieſus in quoddā caſtellū ꝛc̄.
Jeſus nāqꝫ ſaluat./non violat. cōfracta ſolidat./nō cōfringit ſolida. ſm nomē ei⁹
ita et opus eius. Non enī concepit more ceterarū mulierū. ſed p̄ fidez eorū que ei
dicebant ab angelo. Vnde dixit ei elizabeth Luc̄. i. Beata que credidiſti./quoniā
pficient ea que dicta ſunt tibi a dn̄o. Et ita cōcepit p̄ aurē. qꝛ fides ex auditu. Ad
rom̄. x. Et h̄ eſt qḋ ipa dic̄ Canti. v. [Dilect⁹ me⁹] i. deus pater [miſit] i. miſit [manū ſuā] i. filiū ſuū [p̄ foramē] ſcꝫ auris mee ꝛc̄.
Omni grauamine in portatōe. Vnde dictū erat ei [Virtus altiſſimi obūbrabit tibi.] G
Qḋ ſic exponit. Vmbrā tibi faciet in te fomitē penit⁹ extiguēdo. Nā tunc fuit ei
fili⁹ vmbraculū meridiani. Ecc̄i. xxxiiij. Alij ſic [Obumbrabit tibi] i. vmbrā in te

accipiet. hoc eſt carnē leuē ⁊ a pctō imunē. Peccatū enī pond⁹ eſt. Umbra ei figu
rā habꝫ corpis. ſꝫ nō corruptōeꝫ vl̄ pōderoſitatē. Caro ei ſaluatoris fuit illa nubes
leuis ſuꝑ quā dn̄s aſcendit in ſua incarnatōe. Iſa. xix. que ſolē luc̄ eterne tegebat
inſtar nubis. et lippiētib⁹ oculis mortaliū tēperabat.

Omni moleſtia ⁊ dolore in parturitōe. Un̄ canit eccl̄ia in natali. Neſciēs mr̄ ꝟgo
virū pepit ſine dolore ⁊c̄. Iſa. lxvi. Anteq̄ꝫ parturiret pepit. q̇s audiuit vnq̄ꝫ tale⁊
Bern̄. ⁊c̄. Btūs ber̄. Quid mirū ſi dolorē nō intulit matri. q̇ tollere veniebat dolores to-
tius hui⁹ mūdi? Quere infra q̄rto ꝑuilegio eius.

Bern̄. Omni pctō toti⁹ vite pſent̄ cōtinuatōe. Btūs bern̄. Decuit nimirū reginā ꝟginuꝫ H
ſingularis ꝑuilegio ſctitatis abſq̄ꝫ omni pctō ducere vitā. que dū pcti ⁊ mort̄ pa-
reret ꝑemptorē. mun⁹ iuſticie ⁊ ſctitatis oīb⁹ obtineret. Erat enī electa vt ſol. Cāt.
vi. quē nec ignis ꝯburit. nec aq̄ emollit. nec gladius ſcindit. nec fetor corrūpit. nec
vitrū obſiſtit. ⁊ ita eſt incorruptibil̄. Erat etiā ſic̄ vitrū. qđ illumiatū a ſole nō reci-
pit nubilū. Quere mlt̄a alia ſeptimo ꝑuilegio ei⁹. Propter h̄ etiā ter dicit̄ porta
clauſa. Ezech. xliiij. q̄r clauſa fuit ſp̄. pctō cogitatōis. pctō locutōis. pctō opatōis.
Et hoc eſt qđ ſub appellatōe ciuitat̄ hierl̄m dicit̄ de ea apoc̄. xxi. [Nō intrabit ī
eā aliq̇d coinq̇natū]p ꝯſenſū in cogitatōe. [⁊ faciēs abominatōeꝫ]i opatōe. [⁊ mē
daciū]i locutōe. Et ſic ptꝫ q̄ nec peccauit cogitādo. nec loq̇ndo. nec opando. Nec
corruptōe ſui qđ eſt coinq̇natio. nec ꝯtēptu dei qđ eſt abomīatio. nec deceptōe p-
ximi. ſ. mēdacio. Propter h̄ etiā dr̄ de porta q̄ [erit clauſa ꝑncipi]. i. pctō. qđ re-
gnat et principat̄ in multis. Cōtra qđ dicit̄ ad Ro. vi. Nō regnet peccatū ī veſtro
mortali corpe. vt obediatis ꝯcupiſcētijs eius.

Mortis nexibus in reſolutōe. h̄ eſt putredīe. ꝟme. ⁊ pulverizatōne. oīmino imunis I
ab illa maledictōe. q̇ dictū fuerat ade geñ. iij. Puluis es. ⁊ in puluerē reuerter̄. Et
ꝓpter h̄ compat̄ cedro. que nec putreſcit. nec ꝟmeſcit. nec ardeſcit. ꝑ ignem enī fiūt
cineres qui ſunt puluis.

Aug⁹ De putrefactōe. Aug⁹. Credimus q̄ nunq̄ꝫ caro cōputruerit in terr̄. cui⁹ pars glo-
rificata eſt in celis.

Magiſter adā — De verme. Magiſter adam. Si cū chriſto pars eſt. quedā pars cū verme. iā nō cre
dam q̄ ſit plena gratia.

Aug⁹ De incineratōe vl̄ pulverizatōe. Aug⁹. Integritatē virginei corpis merito ſecuta ē
incorruptibilitas. nō vlla reſolutio putrefactōis.

Caro marie fuit K

Ab originali ꝑfecte mūdata. q̄n in vtero ſanctificabatur. vt ſupra.

Multiplici gratia ditata. q̄n mane diluculo a dn̄o iuuabat̄. vt ſupra.

Excellēter decorata. q̄n virtutib⁹ ornabat̄. Fuit enī vas auri ſolidū. ornatū om̄i la-
pide ꝑcioſo. Ecc̄i. l. Fuit vas aureū regi regū ꝯueniēs. q̄r aurū regib⁹ ꝯuenit. lapi
des ꝑcioſi ꝑuilegia ſupi⁹ aſſignata. ⁊ inferi⁹ aſſignāda. Propt̄ h̄ dic̄ de ea Neemi
as. vi. in ꝑſona p̄ris vel ſp̄ūſſancti. Grande op⁹ ego facio. Exoď. viij. [Digit⁹ dei
eſt hic]. i. opus ſp̄ūſſancti. iij. Regū. x. Non eſt factū tale opus ī vniuerſis regnis.
Libro. x. titulo. xlij. de vaſe. q̄re de lapidib⁹ ꝑcioſis.

Per ignē ſp̄ūſſancti mlt̄iplicirer colata. q̄n ſctitas illi⁹ ſp ampliabat̄. De hac ampli
Mgr̄ richard⁹ ꝺ ſctō vict. atōe dicit mgr̄ rich. de ſctō vic. Nō nouit ſp̄ūſſctūs virginē corrūpe. ſed ſanctifica
re. neſcit ſp̄ūſſanct⁹ mundiciā virginis minuere ſꝫ augere. neſcit ſedare ſed fecūda
re. neſcit vilificare ſed glorificare. Ecce ampliatio ſanctitatis.

Mirifice ſublimata. q̄n virgitati ꝑpetue dedicabat̄. Iſaie. xxxv. Gloria libani data L
eſt ei. q̄n. ſ. inſpiratū eſt cordi ei⁹ deſideriū ꝑpetue virginitat̄. et ꝑma vouit virgi-
nitatē. q̇ figurat̄ in libano. q̇ interp̄tatur cādor vel candidatio.

Ad fructū habilitata. q̄n fonte gr̄aꝝ rigabat̄. Un̄ geñ. ij. Hō nō erat q̇ oparet̄ terrā.
id ē carnē virgineā. [Sed fons aſcēdebat de terra irrigās ⁊c̄.] Quere li. iiij. titulo
xiij. ꝺ cōceptu virginis. in fine capituli. Itē q̄n fili⁹ dei deſcēdebat in eā ſic̄ ſtillici
dia ſtillātia ſuꝑ terrā. Et q̄n pluebat ſuꝑ terrā abſq̄ꝫ hoīe ī deſerto. Iob. xxxviij.

Aug⁹ Auſtro flante fecūdata. Nā ꝯceptū ei⁹ gr̄a opabat̄. Un̄ Aug⁹. Filiū dei nō mater

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ɔcupiſcētia ſed mater gr̄a de ꝟgine generauit. Videt̄ enī filiꝰ dixiſſe ſpūiſctō i ſua ɔceptōe. Veni auſter/ꝑfla ortū meū τc̄. Canti.iiij.

[margin: …tē ca/ …o ma/ …rie fuit] —Soli deo ɔſuata/qñ nec vir ſciebat/nec a viro ſciebat̄. De pmo dixit Lu.i. Virū nō cognoſco. De ſcdo Mat.i. Accepit ioſeph mariā ɔiugē ſuā. et nō ɔgſcebat eā τc̄. Quere expoſitōem lib.vi.titulo.vi.ꝙ maria ſpōſa. Propt̄ h̄ de porta clauſa dr̄ Eze.xliiij. Vir ñ traſibit ꝑ eā/qm̄ dn̄s deꝰ iſrl̄ igreſſus eſt ꝑ eā. eritq clauſa pncipi [margin: D]

\Digniſſime nobilitata/qñ naturali vniōe chriſto copulabat̄. Eſt enī vnio natural̄ arboris ad fructū.matris ad filiū. Ipa enī fuit arbor/chriſtꝰ fructꝰ.ipa mater et ipe filiꝰ. De q̄druplici vniōe inter mariā τ diuinā ſapientiā.q̄re libro.i.ca.v.titulo dn̄s tecū. Et h̄ eſt qd̄ dicit̄ ezech.xvij. [Aq̄la gn̄dis] i.filius dei [magnar̄ alarū] i.magne ſapiētie τ potētie [venit ad libanū] i. ad candorē mūdicie virginal̄. τ tulit medullā cedri] i.q̄ndam portōez puriſſimor̄ ſanguinū. ſ̄m damaſcenum. vl̄ puriſſime carnis eius. [margin: Damaſcenus]

\Precioſiſſimis theſauris ditata/qñ chriſto implebat̄. In ipo eni ſunt oēs theſauri ſapiētie τ ſciētie abſcōditi. Col.ij. Et ipe dicit hiere.xxiij. [Celū τ terrā ego ipleo. Celū] i.aīam [et terrā] i.corpuſ marie. Propter h̄ appellat̄ ipa terra euilath in q̄ naſcit̄ aurū optimū Gen.ij. Ipa enī fuit ager ille de q̄ dixerūt ad hiſmael illi decē viri Hiere.xli. Noli occidere nos/qz habemꝰ theſauros i agro.frumēti.τ ordei.τ olei.τ mellis. Hi theſauri chriſtū ſignificāt.q̄ fuit frumētū in natiuitate. Ordeū i vite aſpitate. Oleū in paſſiōe/qñ petra q̄ chriſtꝰ eſt fundebat riuos olei/eccl̄ie ſue. ſicut ipa dicit de eo ꝑ iob.xxix. Fuit etiā mel in reſurrectōe. [margin: A]

\Quodāmodo deificata/qñ a dei filio inhabitabat̄. Nā ſicuti chriſtꝰ portōem illius aſſumēs in ea infirmatꝰ eſt vſqquaq. ſic τ caro ꝟginea diuinū q̄d nob ineffabile τ humanū excedēs intellectū.ex diuia oīpotētia mutuauit.

Ambro. \Mēſa chriſto ꝑpata/q̄ ex ea τ in ea paſcebat̄. Ex ea. Vñ ambroſius. Paruoq lacte paſtꝰ ē. In ea. Vñ Cāti.ij. [Qui paſcit̄ inter lilia] i.int̄ manꝰ marie ſic̄ exponit ber̄. De hac mēſa videt̄ pater dixiſſe filio eccī.xxix. [Trāſi hoſpes τ orna menſam τc̄. Trāſi] de ſinu meo in vtex marie [τ orna mēſam] iſtā. Mēſa ꝟgitas q̄ ſignatur in lilijs.i q̄b chriſtꝰ paſtꝰ ē.quā ornauit fecūditas τ mirabilit̄ decorauit. [margin: O]

Berñ.

Circa materiā iſtā bonū ſtudere cū diligētia mag \Filij dei ſeruitio ex toto mācipata/qñ q̄libet eiꝰ mēbr̄ chriſto famulabat̄. Pedes ſupportādo. Crura τ tibie ſuſtinēdo. Vēter baiulādo. Mamille lactādo. Manꝰ nutriēdo. Vlne amplexādo. Labra arridēdo. Os oſculādo. Ligua colloq̄ndo. Nares odorādo. Aures auſcultādo. Oculi cernendo. Caput adorādo. Vñ canit̄ in purificatōe. Virgo poſt partū quē genuit adorauit.τ hmōi. Idē dic̄ ambroſiꝰ. [margin: Ambro.]

\Redemptōnem mūdi opata/qñ portio ipiꝰ a dei filio aſſumpta i cruce imolabat̄.et iſta porcio ꝓ peccatꝫ totiꝰ mūdi fuit hoſtia ſufficiēs/nō tñ efficiēs. Btūs berñ. loq̄ns de chriſto crucifixo. Hec hoſtia ſicut ſola ꝓdeſſe potuit. ſic ſola ſuffecit. Verū tamē de q̄buſdā dicit pſ.q̄ cōfidūt in ꝟtute ſua.et in ml̄titudine diuitiar̄ ſuarum gl̄iant̄. [Frater] i.chriſtꝰ [nō redimit τc̄.] Ratōe huiꝰ redēptōis dic̄ btūs ber̄. de carne marie ꝟginea. O diues i oēs et ſuꝑ oēs maria.de cuiꝰ ſubſtātia pars aſſumpta totiꝰ mūdi ſuffecit ſoluere debita. Grādis in vſus ꝓpos remāſit diuitiar̄ copia.quar̄ aſſumptio redimere τ reſtaurare potuit vniuerſa. ¶ Nec ſolū tūc opata eſt illa caro ſalutē mūdi vl̄ redēptiōz.ſꝫ τ q̄tidie opat̄.qz carne eius τ ſanguie paſcimur τ potamur in filij ſacramēto.qz caro matrꝭ τ filij vna caro. Vñ geñ.ij. Erūt duo in carne vna. Et iō cū filio pt̄ ipa dicere illō Joh.vi. Caro mea ꝟe eſt cibꝰ et ſanguis meꝰ vere eſt potꝰ τc̄. Et forte ꝓpter h̄ dicit. Qui edūt me adhuc eſurient. τ q̄ bibent me adhuc ſitient. [margin: P]

Berñ.

Caro marie beata

/Corpaliter. Quia ɔcepit ſine corruptōe. Geñ.ij. Homo nō erat q̄ oparet̄ terram.

/Spiritualiter. Quia cū filio dei ſuſcepit oīa cariſmata ſpūſſancti.

—Tēporaliter. Quia a pncipio mūdi fuit figurata in limo/de q̄ factꝰ eſt pmꝰ hō. et i illa luce pmaria de q̄ factū eſſe corpus ſolis a quibuſdā aſſerit̄.

\Eternaliter. Quia ſuꝑ oēs celos i throno gl̄ie ad dexterā filij credit̄ exaltata.

Secũda pars libri tercii continens xij.ſpeciales ꝓgatiuas marie.

Prefatio

Apoca.xii. Signũ magnũ apparu
it in celo.mulier amicta ſole.ꝛ luna ſub pedibꝫ ei⁹.et in capite ei⁹ coro
Bern̄. na ſtellarũ.xij. Btũs Bern̄.ſtellas iſtas in corona marie q̄ ꝑ iſtã mulie
rẽ deſignatꝰ.interpratur.xij.ꝓgatiuas in virgine.ꝓpter q̄s etiã dicit
grã plena.ſcʒ q̄ttuor ꝓgatiuas celi.q̄ttuor carnis.q̄ttuor cordis. Fulſerũt enim
in ea tanq̄ ſtelle de celo ꝑclara generatio.ſ.de ſemĩe abrahe.de tribu iuda.de ſtirpe
dauid. Itẽ angelica ſalutatio. Spũſſancti ſuꝑuẽtio. Filij dei inenarrabil' conce-
ptio. Prerogatiue carnis ſunt. Qꝫ fuit ꝟginitatis ꝑmiceria. Qꝫ facta eſt ſine cor-
ruptõe fecũda. Sine grauamine grauida. Sine dolore puerpa. Prerogatiue mẽtꝭ fu
erũt. Mãſuetudo pudoris. Deuotio hũilitatꝭ. Magnanimitas credulitatꝭ. Mar
tiriũ cordis. ¶ Itẽ ꝓgatiue marie poſſunt referri ad q̄ttuor cardiales.q̄s ſingu-
las inuenim⁹ eminuiſſe tripliciter in ea. Habuit enĩ ex tpantia Pudiciciã carnis.
Modeſtiã ſmõis. Hũilitatẽ cordis. Habuit ex prudentia Qꝫ ſiluit turbata. Qꝫ
intellexit audita. Qꝫ reſpondit ad ꝓpoſita. Habuit ex iuſticia Qꝫ morẽ geſſit du
ris corde in ſua deſpõſatõe. In filij circũciſiõe. In legali purificatõe. Itẽ qꝫ ↄpaſ
ſionẽ erubeſcẽtibꝫ miſtris exhibuit.vino ĩ nuptijs deficiẽte. Itẽ qꝫ ↄmunionẽ ſan
ctis exhibuit.cũ mulieribꝫ ꝛ diſcipul' ꝑſeuerãs in orõe. Habuit ex fortitudine per
magnanimitatẽ Qꝫ ꝟginitatis ꝓpoſitũ aſſumpſit. Qꝫ aſſumptũ tenuit. Qꝫ rei tã
ĩmẽſe fidẽ adhibuit. ¶ Nos ꝟo q̄ttuor ꝓgatiuas q̄s btũs ber.carnis appellat.
oĩbꝫ marie ꝓgatiuis ꝑponẽtes.de octo reliquis mediãte grã virginis alio ordi
ne diſſeremus.

Bern̄. Bartho lomeus apl's PRima igitꝰ marie ꝓgatiua ſm btm̄ ber.e.qꝫ ipſa fuit virginitatꝭ ꝑmiceria. A
Bartholome⁹ enĩ apl's dicit manifeſte.qꝫ ꝑma vouit ꝟginitatẽ. Et iõ ꝑma.
q2 ante eã nulla. Nec timuit maledictũ illõ qd̄ erat ſcptũ exod.xxiij.et deuterꝰ.vij.
vbi ꝓ bñdictõe dicitꝰ obediẽti. Nõ erit apud te ſterilis vtriuſqꝫ ſex⁹. Unde a ↄ̄trijs
ſterilitas ꝓ maledictõe reputabatꝰ in lege. Erat enĩ tpe legis opprobrioſa ꝟgĩtas
ꝓpter adiũctũ.i.ſterilitatẽ. Uñ filia iepte fleuit virginitatẽ ſuã. Iudicũ.xi. Et erat
maledictio iſta opprobrij. Nã opprobriũ et vilitas erat m'lieri ſterilitas ſua. Uñ
dicit elizabeth cõcepto iohãne Lu.i. Sic fecit mihi dñs in diebꝫ q̄bꝫ reſpexit au
ferre opprobriũ meũ inter homĩes. Sil'e dixit rachel nato ioſeph Geñ.xxx. Sed
hãc maledictõem .hãc ſterilitatẽ.hoc opprobriũ.hũc cõtemptũ.cõtẽpſit maria. vt
deo offerret gratiſſimũ ſacrificiũ virginitatꝭ abſqꝫ oĩ hũano ꝑcepto.ↄſilio.ꝛ exẽ
Bern̄. plo.ſola inſpiratõe ſpũſſancti.ſicut dicit btũs bern̄. Ratõe aũt hui⁹ voti appellatꝰ
ipſa virgo virginũ.q̄ſi virginitatꝭ ſignifera ꝛ exẽplar. Sed q2 dñs dixerat.i. Regũ B
ij. Quicũqꝫ honorificauerit me glificabo eũ. Nec poterat eſſe mẽdax.fecit qd̄ ꝓmi
ſerat.et glificauit honorificãtẽ ſe. Et ne ex oblatõe virginitatꝭ remaneret in oppro
brio ſterilitatis.ſicut ipſa nouũ fecerat in terra vouẽdo ꝟginitatẽ.et ſic in ipſa nouũ
fecit ſuꝑ terrã.qd̄ nouũ tota terra.qd̄ nouũ tot⁹ nõ capit orbis. Iere.xxxi. Crea
uit dñs nouũ ſuꝑ terrã.femĩa circũdabit virũ. Hoc totũ habes expoſitũ lib.iiij.
titulo.xiij.de glioſo ↄceptu virgĩs. Et q2 ꝓ amore virginitatis maledictũ ſterilita
tis ↄtẽpſit.ſũma bñdictõe remunerata eſt in ↄceptu ſaluatoris.dicẽtibꝫ illi angelo
et elizabeth Lu.i. Bñdicta tu in m'lieribꝫ.vl' inter m'lieres. Et ꝓ illa maledictõne
de qua nõ curauit.tã ineffabiliter meruit bñdici. Illis enĩ q̄ maledicta hominum
nõ reputãt ꝓpter deũ.retribuit ipſe bñdictõnẽ ꝓ maledictõne. Matth.v. Beati eſtꝭ
cum maledixerint vobis homines. In ꝑs.de amatoribꝫ mũdi. Maledicẽt illi
Origen̄. id ẽ iuſto. et tu dñe benedices. Origenes. Qui bñ agit ꝛ iniuſte maledicitꝰ pre
miũ illi ꝓ maledicto reddetꝰ.

Mgr hu go d. sctō victore.

Magiſter Hugo de sctō victore. Notandū q̄ p̄mo qn̄ factus ē mūdus .ꝑ creatorē L
benedicta eſt fecūditas. gene. i. vt m̄ltiplicarent̄ hoīes. Poſtea qn̄ ab vno pp̄lo tm̄
agnitus eſt de⁹ ꝑ legē. maledicta ē ſterilitas vt m̄ltiplicarent̄ fideles. Poſtremo qn̄
inſtabat tp̄us in q̄ nūc ab oīb⁹ gentib⁹ de⁹ colit̄. b̄ndicta eſt virginitas . vt ad vitā
celibem a carnis oꝑa cūcti ꝓuocent̄. Nec fecūditatē carnis meritū. nec ſterilitatē
dicim⁹ eſſe culpā. nec ꝑ multitudinē filioꝝ. ſed ꝑ merita virtutū antiq̄ vl̄ moderni
dn̄o placuerūt. Nec ideo ſterilitatē carnis maledictā ī lege. vt eā dānabilē lex oſtē
deret apud deū. q̄nꝑoti⁹ vt eo tp̄e qn̄ ſucceſſio generis in m̄ltitudine filioꝝ q̄reba
tur. eā apud hoīes infructuoſam ꝛ ob h̄ q̄dāmodo inhonoratā demōſtraret. Nō ē
culpāda eſt virgo maria nec accuſanda de ꝯ̄tēptu legis in q̄ ſterilitas maledicitur.
Imo ſola ſingularit̄ laudanda q̄ p̄ma legis v̄ba nō carnaliter ſapiēda ꝯſiderās ele
git abiectio plebis in terra fieri ꝛ opprobriū hoīm. vt ꝑ mūdiciā integritatiſ ī celo
fieret ſocia āgeloꝝ. Et pulcre p̄ma inter femīas ꝑ amore caſtitatis maledictū legiſ
ī carne ſua ſuſtinuit. q̄ illū ex carne ſua paritura erat. q̄ ipe in carne ſua ad Gal. iij.
maledictū legis ꝑ nob̄ ſuſcipiēs nos a maledicto legiſ liberauit. Vn̄ merito ei ſoli
datū eſt. vt filiū dei pareret ꝛ v̄go ꝑmaneret. vt q̄ p̄ma fecūditati carnis virgini-
tatē p̄tulit. nūc ꝛ fecūda ſit in carne. et integra in virginitate. ¶ Si aūt q̄rat̄. quare D
poſt votū v̄ginitatiſ maria virū habere ꝯſēſit. cū ꝓpoſitū virginitatiſ nūq̄ȝ mutaue-
rit. nec in carnalē ꝯſenſerit copulā. poteſt ſic reſponderi. Quia ꝓpter h̄ virū habere
ꝯſenſit. vt celaret̄ ꝓpoſitū eius. approbāte hoc ip̄m ioſeph ꝛ idē ꝓponēte. Aut ſi for
te hui⁹ ꝓpoſiti nō erat ꝯſci⁹ ioſeph . q̄ fieri potuit ꝑentib⁹ ſuis nuptias ei impe-
rātib⁹ inobediēs eſſe timuit. ꝛ ob h̄ viro nubere ꝯſenſit. ſpeciali ꝑ ſpiritūſanctū q̄
eā a p̄ncipio caſtitatis amore accēderat fiducia ꝯfirmata. ꝛ ſpe quā in deū habebat
nō dubia. q̄ eam diuīa miſericordia ita cuſtodiret. vt poſſet et voluntati parētū in
matrimonio cōtrahēdo obediētiā exhibere . ꝛ tm̄ nihil in m̄rimonio eodē impedi-
mēti inuētura eſſet. ꝑ q̄ votū virginitatis frāgere cogeret̄. Suſcepit ē coīugiū. ſȝ non
mutauit virginitatiſ ꝓpoſitū. Et q̄ caſtitatē dilexit. ꝛ obediētiā tenuit . inuēta eſt ī E
ea ꝛ ſine detrimēto virginitatis coiugal̄ ſanctitas. et ſine opprobrio ſterilitatiſ fecū-
da v̄ginitas. Sic ꝛ btūs abrahā fidei ꝛ obediētie forma ꝛ exēplū. filiū quē accepe
rat ex ſara in repromiſſiōe q̄ in eo b̄ndiceret̄ ſemē eius. imolare dn̄o ſine mora vo
luit. ſciēs q̄ ꝛ ſi ſc̄m humanā rōem ꝓmiſſiōi ꝯ̄traria dei iuſſio videret̄. tm̄ q̄ deo ni-
hil eſt impoſſibile. cū obediētia iuſſiōis poſſet impleri ꝓmiſſio. Sicq̄ȝ factū ē. vt ꝛ
deuotio obediētie q̄ deo iubenti parere nō diſtulit inueniret meritū. ꝛ fideſ qua dō
ꝓmittēti credidit ꝓmiſſiōis fidelis ꝯſeq̄ret̄ effectū. Ita etiā hic fieri potuit . vt btā
maria deo ꝯmēdans omne deſideriū ſuū. tantā in ip̄o fiduciā habuerit. vt indubi-
tāter crederet ꝛ parētib⁹ ſe debitā obediētiā poſſe exhibere. ꝛ votū caſtitatiſ cui⁹ ſo-
lus ip̄e ꝯſci⁹ erat queādmodū vellet eo patrocināte inuiolatū ꝯ̄ſuare. Sȝ ſiue ita
ſiue ita factū ſit. nos q̄dem nullaten⁹ ambigere debem⁹ btām mariā certa ac rōna
bili cauſa poſt votū ꝯ̄ſuāde virginitatiſ ꝓpoſitūq̄ȝ ꝯtinētie. ꝯiugij ſacramētū ſuſce
piſſe. et tm̄ virginitatis ꝓpoſitū nō mutaſſe. v̄aciter nomē ſumpſiſſe coīugiſ. ꝛ ꝑſeue
rāter votū tenuiſſe integritatiſ. ¶ Itē votū ꝑpetue v̄ginitatiſ ſe feciſſe innuebat ma- F
ria reſpōdēs āgelo filiū nūcianti. Quō fiet iſtud quoniā virū nō cognoſco. Iſtō
quomodo nō eſt dubitatōis. ſed āmiratōis. vt ſit ſenſus. Quomodo fiet iſtō q̄niā
Beda virū nō cognoſco . i. admirabili mō fiet. et vere admirabili. q̄ virū nō coḡſco. Be
da. Quomodo inq̄t fieri p̄t vt ꝯcipiā pariāq̄ȝ filiū. que ī caſtimonia virginitatiſ vitā
ꝯſūmare diſpoſui. Quaſi diceret. Propoſitū habeo virū nō cognoſcere. ꝓpoſituȝ
habeo virginitatis decus vſq̄ȝ ī finē inuiolatū cuſtodire. Quomodo ſi dixerit q̄s.
vinum nō bibo . non poſſum calicem hunc guſtare. hoc eſt. quia votum habeo vi-
num non bibere. non poſſum calicem hunc guſtare. Tale eſt illud . Nazarei co-
mam non incidūt. id ē votū habēt nō incidere. Nec dixit. virū non cognoui . hoc
enim nihil impediret virginē ſponſatā. et virū cogniturā. filiūq̄ȝ pariturā. ſed vir-
ginē nō ꝑmanſurā. Et angelus. Sp̄ūſanct⁹ ſuꝑueniet in te. et virt⁹ altiſſimi ob- G
umbrabit tibi. Noli inquit ꝓpter ꝓpoſituȝ v̄ginitatiſ de ꝓmiſſiōe ꝑlis diffidere.

[Spūſſanctus ſupueniet in te.] Cõcipies filiũ nõ a viro.ſed a ſpūſctõ. Promiſſio
quidē mea implebit̄.ſed tamē ꝓpoſitũ tuũ nõ violabitur. Tu vouiſti virũ non te
cogniturã.⁊ ego p̄dico filiũ te pariturã. Et idcirco miraris.ne forte vel ꝓmiſſio caſ
ſa ſit ꝑmanente ꝓpoſito.vel ꝓpoſitũ violet̄ ſi impleat̄ ꝓmiſſio. Nõ enĩ poſſibilitas
nature hoc ſufficit. aut ratio humana hoc cõprehēdit.vt pariat virgo. intacta ge-
neret.et ſine ope carnis caro ꝓcedat ex carne. Idcirco miraris.quõ fiet iſtud.quia
virũ nõ cognoſcis. Nã interim quãtũ in te eſt nihil inuenire potes cur de tua pſe-
uerantia debeas dubitare.⁊ ob hoc queris quõ de mea poſſis ꝓmiſſiõe confidere.
[Quõ fiet iſtud.quoniã virũ nõ cogſco. Spūſſctũs ſupueniet in te.et virt⁹ altiſſi
mi obumbrabit tibi.] Noli ꝓpter ꝓpoſitũ de ꝓmiſſione diffidere [q₂ ſpūſſanct⁹ ſu
pueniet in te.] Noli ꝓpter ꝓmiſſionē de ꝓpoſito formidare. [q₂ virt⁹ altiſſimi obũ
brabit tibi. Spūſſctũs ſupueniet in te.]ne ꝑ coitũ corrũpat̄ integritas tua. [Vir-
tus altiſ.obumbra.tibi.]ne ꝑ libidinē polluat̄ caſtitas tua. [Spūſſctũs ſupue.i te.
⁊ virtus altiſ.obum.tibi.] Miniſtrabis ſubſtãtiã.et nõ ſenties cõcupiſcētiã. Non
ſuſcipies ſemē ex viro.et fecũda fructũ ventris germinabis in filio. Noli ergo dicere.
[Quõ fiet iſtð qm̃ virũ nõ cogſco.] quia ꝑ virũ h̄ nõ fiet.ſed ꝑ ſpiritũſanctũ [Spi
ritus enĩ ſctũs ſupueniet i te.⁊ virt⁹ altiſſimi obum. tibi.] Ecce habem⁹ mariam
deſpõſatam ꝟginē.et tamē adhuc in ꝓpoſito ꝟginitatis ꝑmanentē.veraciter dſpõ
ſatã virginē.nec min⁹ veraciter i virginitat̄ ꝓpoſito ꝑmanētē. Hucuſq₃ mgr̄ hugo.
Nouerat ſiq̄dem glioſa ꝟgo diuinit⁹ inſpirata filiũ dei deſiderare ꝟginitatē in q̄ pa N
ſceret̄. Unde de ipõ dicit̄ Cãti.ij. Qui paſcit̄ inter lilia. Et ideo vouit ꝟginitatē.
quaſi hoc ipõ diceret. Lilia deſiderabat.lilia ei exhibeo.i.duplicē virginitatē.ſ.mē
tis ⁊ corpis. Qð notat̄ ꝑ h̄ ꝙ dicit̄ [inter lilia.] Et h̄ eſt qð apl's dicit .ij.ad Chor-
xi. [Deſpõdi vos vni viro virginē caſtã exhibere chriſto.] Cũ ei dixiſſet [ꝟginē]
noluit ſubſiſtere.ſ₃ ſubiũxit [caſtã]vt ſic innueret ipm̄ reqrere duplicē caſtitatē.nec
vnã ſine altera eidē cõplacere.

Itē ratõe hui⁹ voti quod ipa p̄ma emiſit dicũt ei Judith.xv.ioachim ⁊ oēs ſacerdo I
tes.i.filius dei et oēs ſancti. [Tu glia hieruſalē]i.ſanctorũ. [tu leticia iſrl']i.an
gelorũ. [tu honorificētia ppl'i tui]i.totius generis hũani. [q̄ feciſti viriliter]votũ
virginitat̄ emittēdo p̄ma. [⁊ ꝯfortatũ eſt cor tuũ.eo ꝙ caſtitatē amaueris ⁊c.] Hãc
autoritatē ꝑoptime expoſitã habuiſti lib.i.titulo.bñdicta tu in mlieribꝫ.circa me-
dium capituli ſexti.

Bern̄. Secunda marie p̄rogatiua ſm beatũ bern̄. eſt [Quia facta eſt ſine corruptõe fe
cunda.] Quicq̄d ptinet ad hoc priuilegiũ habes li.iiij.titulo.xij.de ꝟginali
fecunditate marie.⁊ titulo.xiiij.de cõceptu virginis.⁊ libro.xij.particla.ij.
vbi agit̄ de p̄mo delectabili orti ꝯcluſi.vbi multipliciter exponit̄ illð. Spūſſctũs
ſupueniet in te.⁊ ꝟt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi.

Bern̄. Tercia marie p̄rogatiua ſm btm̄ bern̄. [Quia fuit ſine grauamine grauida.] Hec
autē p̄rogatiua demõſtrat̄ in hoc.ſicut dicit btũs bern̄.ꝙ i ipõ ſue ꝯceptõ-
nis initio qñ cetere mlieres miſerabili⁹ affligunt̄.maria tota alacritate cõſcēdit i
montana cũ feſtinatõe.vt elyzabeth miniſtraret.quã ab angelo audierat ꝯcepiſſe. Et
notabiliter dicit̄.cũ feſtinatõe.i.nõ lento gradu.ſicut mos ē aliq̄ onere grauatorũ.
Oſtendit̄ etiã ꝑ h̄ ꝙ aſcendit i bethleem imminēte iã partu.portãs in vtero p̄cioſiſ
ſimũ illud depoſitũ.portans illud on⁹ leue.portãſ a quo portabat̄ infantē.portãs
ſc₃ inq̄ntũ erat homo.a quo portabat̄ inq̄ntũ erat deus.ſub quo curuant̄ qui por
tant orbē. Job.ix. Qui portat oĩa ꝟbo virtutis ſue. Ad heb.i. Et ita patet ꝙ cor-
pus quod chriſt⁹ aſſumpſit de ꝟgine.aut fuit ſine põdere.aut corp⁹ virginis a q̄
portabat̄.et poſtea ſimiliter vndas maris quo pond⁹ corpis ſuſtinere poſſent ſua
potentia ſolidi⁹ confirmauit.

Bern̄. Quarta marie p̄rogatiua ſm btm̄ ber̄. [Quia fuit ſine dolore puerpa.] Et hec A
appendit̄ ex eo ꝙ natũ filiũ ſtatim pannis inuoluit.⁊ in p̄ſepio reclinauit.cũ
alie matres p̄ſepe ꝑeant in puerperio.aut vix remaneãt ſemiuiue. Et h̄ eſt
Sedulius. quod ſedulius rhetor romane eccleſie in ſuo paſcali ope ait inter cetera. Infans

rhetoꝛ romane ecclie i ſuo paſcali opere — nāqꝫ partus ac maximus. e mēbꝛis ſcꝫ ⁊ exiguus coꝛpe. ſed ꝓcelſus deitate. ꝑ ho/
ſpitalis tēpli ſincerā defluens caſtitatē. nō leſit coꝛpꝰ abſcedens/ quod nō leſerat cū
veniſſet. Ideo canit eccl'ia in natali. [Neſciens peperit ſine doloꝛe] .i. ſine natura/
liū leſione [ſaluatoꝛē ſeculoꝝ.] Ad hoc etiā innuendū dictū eſt marie ab angelo lu/
ce. i. [Ecce ꝯcipies in vtero ⁊ paries filiū] ſine parturitōe media. In aliis enī mu/
lierib9 parturitio media eſt inter ꝯceptū ⁊ partū. in virgine aūt ſeqꝛ partus īmedi/
ate. Et hoc ē qꝺ dicit Iſa. lxvi. Anq̄ꝫ parturiret pepit ⁊c. Quis audiuit vnq̄ꝫ tale?

Rich. de ſctō vict. — Magiſter richardꝰ de ſctō victoꝛe. Ideo eua nō peperit ſine doloꝛe. qꝛ nō cōcepit ſi/ B
ne libidine. Libido ſane cauſa eſt doloꝛis. ⁊ doloꝛ effectꝰ libidinis. Ex effectu igi/
tur cauſa innuitꝛ/ in eo ꝙ ei dicitꝛ. In doloꝛe paries filios. E cōuerſo autē ſiue ecō/
trario in cōceptu ꝟginis et ſublatōne cauſe ꝑpenditꝛ ipſius effectus ſublatio. Que
enim cōcepit cū virginitate/ cōcepit ſine libidine. et que cōcepit ſine libidine/ ⁊ poꝛ/
tauit ſine grauamīe/ cōſequenter pepit ſine doloꝛe. Et qꝛ cōceptus ſine ꝯcupiſcen/
tia. et parturitio ſine ꝑſſura. Nam ſi ceteraꝝ moꝛe mulierū cū cōcupiſcētia et deflo/
ratōe cōcepiſſet/ maledictōi eue vtiqꝫ ſubiacuiſſet. ⁊ moꝛe ceteraꝝ mulieꝝ in dolo/
re et triſticia peperiſſet.

Ambꝛo. — Propter h̄ etiā dicit Ambꝛo. in hymno. Ueni redēptoꝛ gentiū/ oſtēde partū virgīs. C
mireꝛ omne ſeculū/ talis decet partꝰ deū. Non dicit. oſtēde ꝯceptū virginis. ſꝫ par/
tū. qui tantus et tal' eſt vt et deū deceat/ et in quo om̄e ſeculū d̄beat admirari. Iō
etiam dicit [oſtende partū virginis] qꝛ in partu plꝰ aliq̄d declaratꝛ q̄ꝫ ī ꝯceptu. In
cōceptu nāqꝫ virgo ſine coitu ḡuidatur. in partu ꝟo tota ꝟginis incoꝛruptio oſtē/
ditꝛ. ſcꝫ ꝙ virgo ante partū. et in partu. ⁊ poſt partū. Uñ ter dicitꝛ poꝛta clauſa Eze.
xliiii. Exoptat ergo ambꝛoſiꝰ. vt partꝰ hic oſtendatꝛ ignoꝛātib9 eū. Quia ſi btā vir/
go pepiſſet in ſoꝛdib9 ⁊ doloꝛe. nec deū deceret talis partꝰ. nec eſſet ī eo qꝺ mūdꝰ
deberet admirari. ſꝫ in quo ⁊ cū q̄ lugeret. quod abſit.

Augꝰ. — Itē augꝰ in ep'la ad eph. explanās illꝺ ꝟbū pſ. Deus vltionū libere egit. Quia chꝛi/ D
ſtus ſolꝰ inter omnes liber fuit a culpa. ideo libere egit in naſcēdo libere ex maria.
Quod etiā oſtendit pſ. dicēs. Et ipſe tanq̄ꝫ ſponſus ꝓcedēſ de thalamo ſuo. id ē ex
vtero virginali. Chꝛiſtꝰ enim tanq̄ꝫ ſpōſus alacer exultās/ et totus feſtiuꝰ ad du/
cendā vxoꝛē. i. cōiungendā ſibi eccl'iam in ſua natiuitate ꝓceſſit de thalamo ſuo. i.
vtero ꝟginali. qui ꝓuius factus eſt ſibi ſoli. Nec audiēdi ſūt illi/ imo velut ſcelera/
tiſſimi heretici puniēdi. q̄ dicere audēt ꝙ tūc doloꝛib9 afflixerit matrē ſuā. coꝛrupe/
rit viſcera. violauerit pudiciciā. gemitus auxerit. mltiplicauerit triſticias vl' erum/
nas. Nec aliter de thalamo ſuo ꝓbabiliter dicereꝛ ꝓcedere tanq̄ꝫ ſponſus. q̄ iocun/
dus ⁊ alacer. hilaris et feſtiuꝰ. ⁊ iocūda circūſeptus familia. ꝓpulſato ab hoſpitio
ſuo nubilo totiꝰ triſticie/ inueniri deſiderat ⁊ videri. Et ad h̄ ſignādū hoꝛa q̄ ſpon/
ſus hic ꝓceſſit de hoc thalamo in ſua natiuitate. paſtoꝛib9 annūciatū eſt ab angelis
gaudiū magnū. ⁊ cantatū. Gl'ia in excelſis deo ⁊c. Luce. ii.

Quinta marie ꝓ̄rogatiua [Q, virgo ⁊ mater. quod nulla alia.] Unde ī figu/
ra eius dicitꝛ de iudith. xi. eiuſdē. Non eſt talis mulier ſuꝑ terrā ⁊c. Et ꝺ ipa
Seduliꝰ — dicit Seduliꝰ. ꝙ gaudia matris habēs cū virginitatis honoꝛe. nec ꝑmam
ſimilē viſa eſt/ nec habere ſequentē. Ipa eſt enim terra fluēs lacte fecūditatis. ⁊ mel/
Hiero. — le virginitatꝭ. que nō eſt terrene vite. ſed celeſtis. ſicut dicit hieronymꝰ. Unde do/
minꝰ impꝛoperat iudeis illꝺ ineffabile beneficiū qꝺ recipe noluerūt. nec adhuc re/
cipiūt Ezech. xx. Dedi eis terrā fluentē lacte et melle ꝑcipuā omniū terraꝝ. Terra
hec beata virgo. Quere lib. viii. titulo. i. de terra.

Sexta. [Q, virgo ⁊ mater dei/ quod nulla alia.] In huiꝰ enim ꝓ̄rogatiua di/ A
gnitatis nō cōmunicat ei homo. nō angelus. nō aliq̄ creatura. ſed ſola cū ꝺo
patre dicere poteſt filio dei. Filiꝰ meus es tu. Ipa etiā ſola dicere poteſt de
chꝛiſto homine illud gene. ii. Hoc nūc os ex oſſib9 meis. et caro de carne mea. Uñ
et dicit ei filiꝰ Iob. x. Pelle ⁊ carnib9 veſtiſti me. oſſib9 ⁊ neruis cōpegiſti me. Qꝺ
fuit ꝓpꝛie/ quādo ipa cōſenſit ꝙ filius dei caro fieret in ea ⁊ ex ea. qñ videlicꝫ reſpō/
dit angelo. Fiat mihi ſcḋm verbū tuū. Ideo dicitꝛ Gene. ii. et. i. ad Choꝛ. vi. [Erūt

duo .i. chriſtus ⁊ maria .in carne vna .virginali. q̃ꝛ mater ⁊ filiꝰ vna caro. Ideo
Bern̄. etiã dicit btūs ber̄. Hec eſt virginis nr̄e gl'ia ſingularis ⁊ excellens ꝓrogatiua ma-
Anſelmꝰ rie. ꝙ filiū vnū eundē ꝗ cū deo patre meruit habere ꝯmunē. Anſelmꝰ cant. Deus
filiū ſuum quē ſolū de corde ſuo equalē ſibi genitū tãꝗ ſe diligebat. ipm dedit ma
rie. ⁊ ex maria fecit ſibi filiū. nō aliū. ſed eundē ipm. vt naturaliter eſſet vnꝰ ideꝗ fi
lius cōmunis dei ⁊ marie. Idē ſuꝑ illud Intrauit ieſus in quoddã caſtellū Lu. x.
.Quoddã .i. ſingulare caſtellū virgo maria fuit. q̃ꝛ ſingulariter et virgo ⁊ mater
dei extitit quod nulla alia. Et ſi eni aliq̃ alia virgo poſſit eſſe ⁊ mater. qḋ eſt im-
poſſibile. etiã ſic virgo maria erit ſingularis. q̃ꝛ vnicū dei filium genuit. Qui ſicut
eſt vnicus vnico patri. ita eſt vnicꝰ vnice matri. Et ideo nulla etiã ſi virgo pareat.
vel eundē vel talē generabit. Et nota ꝙ magnū ⁊ laudabile fuit marie fuiſſe vir- B
ginem. Sed maius ꝑ omnem modum ⁊ mirabilius in virginitate fuiſſe fecūdã.
⁊ poſt euacuatōem vteri habuiſſe vterū ſigillatū. Et hec fuit gratia ſuꝑ gratiã. Ec
cleſiaſtici. xxvi. Et nota .ſuper. Maximū autē ⁊ ineffabile fuiſſe matrē dei. A ſecu
lo eni nō eſt auditū. ꝙ aliqua m'lier excepta maria dicere dō poterit. filiꝰ meꝰ es tu.
Et ecce hoc ſub ſole recēs ē. quicq̃d dixerit ſalomō eccl'iaſtes .i. In memoria triū
ſuꝑdictorū inſtituit ſapientia grecorū vt ī yconijs q̃s ad imaginē btē virginis de-
pingunt ſuꝑſcꝑtionē triū nominū imponãt ī hūc modū. Virgo dei mater. Tamē
apud eos eſt vna dictio theotocos. apud nos ꝓ due.

Septima .O. peccare non potuit ex quo filiū dei ꝯcepit. Vñ ⁊ dicit Ecci. A
xxiiij. Et ſic in ſyon firmata ſum. Prius aūt dicit .Corã ipo miniſtraui. Et
ſic .miniſtrãdo ſcꝫ quãdo nominaui me ancillã. in ipo momento ꝯſenſus mei
quē expſſi dicens. fiat mihi ſm verbū tuū. cōcepto ſaluatore .firmata ſum .i. i bo
no ꝯfirmata. ⁊ hoc .in ſyon .i. militãte eccl'ia adhuc poſita. Quod fuit mihi ꝓuile-
giū ſpeciale. Alij eni ſancti nō in hac vita ſic firmant̄ vt de cetero peccare non poſ-
ſint. ſed tm̄ in ſuꝑna hieruſalē. Et h̄ multipliciter ꝑſuaderi p̄t et ꝓbari.

Primo. Quia ſpūſſanctꝰ ſuꝑueniēs ī eam. ⁊ ei obumbrãs virtus altiſſimi. extinxit B
in ea carnalē cōcupiſcentiã. et abſtulit cordis ignorãtiã. que ſunt due radices pcti.
Filius etiã dei qui ignis ꝯſumēs eſt. ad heb. xij. ī fine. in eã deſcendēs. cōſumpſit
in ea ignorantiã. ſicut lumen ignis ꝯſumit tenebras. ⁊ virtus altiſſimi. ſ. idem filiꝰ
dei obumbrauit ei. ⁊ cōtra omne incentiuū peccati ꝑſtitit refrigerium. Vel aliter.
Rich. de ſctō vic. Sicut dicit mgr̄ richardus de ſctō victore. Si lucida fuit nubes q̄ obumbrauit
diſcipulos Mat. xvij. Luce. ix. ⁊ Marc. ix. q̃ꝫ lucida fuit nubes gratie q̄ obūbra-
uit matrē chriſti. Sed ſi illud vmbraculū qḋ fecit ei filiꝰ vl' ſpūſſctūs lucidū erat.
ergo ⁊ lucē ⁊ vmbrã exhibebat. lucē ad depellendã ignorãtiã. vmbrã ad extinguen
dam ꝯcupiſcentiã. Mira illa obumbratio ſpūſſancti. que ſub vno momēto deter
ſit ⁊ extermĩauit a ꝟgine tã ignorantiã boni. q̃ꝫ cōcupiſcentiã mali. Quã itegre in
ea ꝯcupiſcentia extincta fuerit. ꝓbat ꝑfecto ꝙ cū virginitatis integritate poſtmodū
cōcepit ⁊ peꝑit. Quã ꝓfunde illuminata fuerit. ꝓbat ꝙ illud tãte ꝓfunditatis ſacra
mentū tã veraciter tã velociter credidit. qḋ huius mūdi ſapientibꝫ vix tãdē aliq̃n
ꝑ tot ⁊ tanta miracula ꝑſuaderi potuit.

Scḋo. Quia plena erat gr̄a ſpūſſancti. ⁊ ita nullus locus vacuus q̄ peccatū poſſet C
admitti. q̃ꝛ in pleno nō poteſt plus recipi.

Tercō. Quia nūq̃ꝫ eã reliq̄t ſpūſſctūſ. ⁊ ita nūq̃ꝫ acceſſū ad illã habuit ſpūſ malignꝰ

Quarto. Quia chriſtꝰ lux ē. ſicut dicit ipe. Ego ſum lux mūdi. Ioh. viij. Itē prima
ioh. i. Deus lux ē. et tenebre nō ſunt in eo vlle. Peccata ꝓ tenebre ſūt. Vñ Ioh.
iij. Dilexerūt hoīes tenebras plꝰ q̃ꝫ lucē. Nō eſt aūt ꝯuentio chriſti ad belial vl' lu-
cis ad tenebras. ij. Chor̄. vi. Idcirco marie dꝛ Sophoñ. iij. Filia hieruſalē. auer
tit inimicos tuos rex iſrl'. dñs in medio tui. nō timebis malū vltra. Malū .ſ. cul-
pe venialis vl' mortalis. Ipa eni erat ſicut vitrū qḋ illumiatū a ſole nō recipit nu-
bilū. Ideo ei ꝯpetit qḋ de ſapiētia dꝛ Sap. vij. Sincera eſt. ⁊ ideo nihil inq̄natū
incurrit in illã. Quia impoſſibile erat eã poſſe peccare decetero.

Quinto. Quia ipa erat tricliniū trinitatis. Pater potēs cui cōpetit vis iraſcibil'. ro D

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

borabat eam ɔtra extollentiā ſupbie. Filius ſapiēs.cui rōnalis.⁄cōtra inſipiditatē totius voluptatꝫ ꝑue. Spūſſctūs cui ɔcupiſcibil'.⁄cōtra venenum totius malicie. Omne ꝟo pctm̄ ab hac triplici mala radice habꝫ originē.ſicut dr.i.Joh.ij.

⸌Sexto. Quia habebat gabrielē ad ſui cuſtodiā deputatū.qui iterptať fortitudo di. Quo patrocināte nihil in ea ꝑficere poterat inimic⁹.nec ei nocere iniq̄tatꝫ fili⁹ apponebat. Nec ſolū vnicū angelū.ſꝫ crediť ꝙ infinitos. Vñ ei diciť. Angel' ſuis de⁹ mandauit de te.vt cuſtodiāt te in oībus vijs tuis.ſcꝫ cogitatōibus.locutōibꝫ.actionibus.et huiuſmodi.

⸌Septimo. Quia ipa diciť electa vt ſol Canti.vi. Quē nec ignis ɔburit.nec aq̄ emollit.nec gladi⁹ ſcindit.nec fetor corrūpit.nec vitrū obſiſtit.⁊ ita eſt incorruptibilis. Similiter maria exquo electa ē in matrē ſolis iuſticie.⁊ nouus quidē ſol facta eſt ab eo qui fabricat⁹ eſt aurorā ⁊ ſolē. Si vero aliq̄s dicat ꝙ vel poſt partū peccare potuit. Reſpōdendū eſt. Quia ⁊ ſi fili⁹ dei nat⁹ eſt ex ea.⁄de⁹ trinitas nunq̄ receſſit ab ea. De iſta ɔfirmatōe dicit ipa. Et ſic in ſyon firmata ſum ⁊c. Libro.iiij. titulo.xxvij.de ſctitate marie. Itē illud. Tenuiſti manū dexterā meā. Quere ibidē.

⸌Octauo. Quia maria tota erat celū.⁄ qđ diſſimilia nō recipit.ſcꝫ vicia cū virtutib⁹. De quo celo diciť in ps.⸤Domin⁹ in celo⸥.i.in btā ꝟgine⸤parauit ſedem ſuā⸥ miſterio ſpūſſancti. Item đ ipa diciť ſub appellatōe ſupne hieruſalē Apoc.xxi.⸤Nō itrabit in eā aliq̄d coinq̄natū.⁊ faciens abominatōem ⁊ mēdaciū ⁊c.aliq̄d⸥ſcꝫ ⸤co inquinatū⸥per ɔſenſum in cogitatōe.vl'⸤faciēs abomīatōeꝫ⸥in actōe.⸤et mendaciū⸥in locutione.

⸌Nono. Quia ipa erat ortus cōcluſus.cantic.iiij.ꝑ quē trāſire nō adijciebat incircūciſus ⁊ immūdus. Iſa.lij.

Octaua ⸤O⸥, vniuerſas ⁊ ſingulas ꝟtutes ⁊ dona grāꝝ habuit in ſuplatiuo gradu.cū alij ſancti ſinguli ſingulas⸥ Vñ noe diciť iuſt⁹. Abrahā fidel'. Joſeph caſtus. Moyſes manſuet⁹. Job patiēs. Dauid hūilis. Salomō ſapiens. Helyas zelator legꝫ.et hmōi. Vñ đ q̄libet ſancto ɔfeſſore caniť illđ ecci.xliiij. Non eſt inuētus ſil'is illi ⁊c. Quia q̄libet illoꝝ ꝑcellebat alios ſanctos ſui tpis in aliq̄ ſpeciali ꝟtute. Nota ꝙ iſtud diciť de ſanctꝭ tpaliter ⁊ particl'ariter. In tpe enī ſuo nō habuit abrahā parē ī fide.nec yſaac in obediētia.nec ioſeph in caſtitate.nec moyſes in māſuetudīe.nec iob in patiētia.nec dauid in hūilitate.nec helyas ī zelo. Apoſtoli ꝟo dñi excefferūt omēs in virtutibꝫ iſtis ⁊ alijs. Sed beata ꝟgo ſupergreſſa ē oēs ſanctos veteris ⁊ noui teſtamēti.nō in q̄buſdā.⁄ſed in ſingulis virtutib⁹. Vñ dicit cāti.vij.⸤Oīa poma noua ⁊ vetera dilecte mi ſuaui tibi⸥ Virtutes ⁊ opa virtutū appellanť poma.ꝑpter refectōeꝫ.⁄qꝛ ſunt cibꝫ animaꝝ.ꝑpter ſanitatē.cibꝫ enī ſunt infirmitatū.ꝑpter odorem.⁄qꝛ delectāt.cōfortāt.⁊ refouēt audiētes currētes ī odoribꝫ hmōi vnguētorū. Vñ iob.ix. Dies mei trāſierūt ſicut naues poma portātes ⁊c. Dicit gl.⸤Oīa poma noua ⁊ vetera⸥.i.oīa ꝑuilegia ſctōꝝ noui ⁊ veterꝭ teſtamēti ī me ɔiecta ⁊ ɔmaſſata⸤ſuaui tibi⸥cuſtodiui.ſ.ī me.tibi attribuēs q̄cq̄d boni habeo ⁊ nō meritis meis. Quia grā dei ſum id qđ ſū ⁊c. Et ꝑpť ħ dr ꝑuer.xxxi. Mlťe filie ɔgregauerūt diuitias.⁄tu ſupgreſſa es vniuerſas. Libro.x.ti.xlij.vbi maria ɔpať lapidibꝫ ꝑcioſ. Voluit ſiq̄dē chriſt⁹ vt omī pulcritudī ꝑticiparet mater ſua.⁊ eſſꝫ ml'ier ex oībꝫ.ſic dr eccs.vij. Quere lib.iiij.ti.iiij.poſt mediū.et libro.vi.ti.ix.ꝙ maria ml'ier. Propter ħ elegāter diť q̄dā de ea. Sol luna lucidior et luna ſideribꝫ.ſic maria d.cre.oībꝫ. ¶ Itē aliť ꝑt iſtđ expōi⸤Oīa poma ⁊c.⸥ In q̄ ꝟbo bonoꝝ opeꝝ ꝑſeuerātia demōſtrať ī ꝟgīe. Diť gl.⸤O dilecte mi.⁄oīa poma⸥.i.oīa boni odoris opa q̄ feci.⁄tā⸤vetera⸥.i.q̄ ex mādatꝭ legꝭ veterꝭ ꝑceſſerūt.q̄ꝫ⸤noua⸥ q̄ ꝑcepta ꝑduxerūt euāgelica.ſine infectōis macl'a.ſine corruptōis putredie⸤ſeruaui tibi⸥tāq̄ grā exenia ꝑſentāda. In ħ etiā qđāmodo videť inuere īfantiā ꝟbi qđ caro factū ē in ea.qꝛ pueri diligūt poma. ¶ Itē ad ħ ꝑuilegiū ꝑtinet q̄cq̄d dr lib.iiij.ti.iiij.de ſingl'ari excellētia marie.⁊ titulo.xxi.de diuitijs eius.

Nona ⸤O⸥, cum oēs alij ſancti ⁊ angeli poſſint chriſto ſupplicare ⁊ a deo exaudiri.vñ ⁊ dicit eis. petite ⁊ accipietꝭ.ipa ſola materna autoritate ꝑt ei vt A

filio imperare.] Quod ſignatū ē.iij. Regū.ij. vbi legit̃ ſalomō qui ſignat chriſtū re
ſpondiſſe berſabee matri ſue que mariā figurabat. Pete mater mi. neqꝫ enim fas ē
vt auertā faciē tuā. Ad hoc etiā figurādū.iij. Regū.x. dicit̃ ꝙ rex ſalomō dedit re
gine ſaba oīa que voluit ⁊ petijt ab eo. exceptis his q̄ vltro obtulerat ei munere
regio. Que videlicꝫ regina ſignificabat mariā. Ideo ſic oram⁹ eam. Monſtra te
eſſe matrē. Quaſi diceret̃ ei. Imperioſe ⁊ materna autoritate ſupplica ꝓ nobis fi/
lio tuo. Itē illō. Ora patrē/iube natū. Dicūt autē quidā hoc nō bene fuiſſe dictū B
Sed mentita eſt iniq̄tas ſibi. Nōne legit̃ Luc.ij. de ieſu ꝙ erat ſubdit⁹ illis. ſ. ma
rie/et ioſeph ꝓpter mariā. Et ibidē. O, ipa materna fungēs autoritate/corripue/
rit filiū dicens. Fili/quid feciſti nobis ſic. Et paulo poſt ſubiūgit̃. O, audita cor
rectōe materna patienter ⁊ abſqꝫ murmure deſcēdit cū illis nazareth. ⁊ erat ſubdi
tus illis. Non enī euacuabit̃ in patria preceptū illud dominicū. Honora patrē et
matrē Exod.xx. Sed ꝑfectiſſime adimplebit̃. Nihilomin⁹ hec oīa intellige de
reuerētia quā dei filius exhibet matri ſue. ⁊ in ſubiectōe qua chriſt⁹ ſubditus fuit
parentib⁹. formā hūilitatis nobis ⁊ obediētie cōmendauit. Nec fuit illa ſubiectio
neceſſitatꝭ/ſed pietatis. ſicut dicit ibidē gloſa. ⁊ q̄d parentib⁹ debeamus oſtendit.
Quere multo plura de hac ꝓrogatiua lib.i.ca.v.ti. dn̄s tecū. ꝓpe finē capituli.
Item potētia marie ad impetrādū notat̃ heſter.v. vbi dixit aſſuer⁹.[Quid vis heſter
regina. et que eſt petitio tua. etiā ſi dimidiā partē regni mei petieris impetrabis.]
In hoc etiā ꝙ dicit [q̄d vis heſter ⁊ que eſt petitio tua.] innuit̃ ꝙ nō expectat fili⁹
vt roget mater. imo etiā ꝓuenit petitōes eius. ſm ꝙ ipſe dicit. et ſm ꝙ dicit̃ ei d̄ ve
ris pauperib⁹ Iſa.lxv. Anteq̄ȝ clamēt ad me exaudiā eos. Et illud ps. Preparati
onē cordis eorū audiuit auris tua. De dimidiatōe regni quere libro.vi. titulo.xiij.
ꝙ maria regina.

Decima.[Oꝫ ipa fuit martyr in aīa.] Et gladius doloris q̄ ꝑtrāſiuit animā A
eius in vnigeniti paſſiōe/ꝓ amariſſimo ei martyrio ꝯputatur. Voluit ſiqui
dem fili⁹ vt omni ſanctoꝝ ſpecioſitati participaret mater ſua. imo vniuerſā
ſanctorū pulcritudinē excederet. ⁊ ſicut appellat̃ virgo virginū. ita ⁊ martyr marty
rū deberet appellari. Quia q̄cquid oꝑabatur ī virgine nouū erat. ſicut predixerat
hierem.xxxi. Creauit dn̄s nouū ſup terrā ⁊c. et Apoca.xxi. Ecce noua facio oīa.
placuit filio vt glorioſior mater exiſteret. et mirabilior appareret. vt nouo ⁊ inau/
dito martyrij genere decoraret̃. Et vere nouū ⁊ inauditū martyriū/qd̄ mater paſ/
Hiero. ſa eſt in vnigeniti paſſiōe in ea ꝑte que eſt impaſſibil̃. ſicut dicit hieronym⁹. No/ B
uum inquā genus martyrij multis de cauſis.
Primo. Quia cū alij martyres patiant̃ in corpore/ipa paſſa eſt ī aīa vel in corde. iu/
xta ꝓpheciā ſymeonis Luce.ij.[Et tuam ipſius animā ꝑtrāſibit gladi⁹.] Sic ex/
pone.[Tuam ipſius] i. tui ipſius. vel [gladi⁹ ipſius tuam animā ꝑtrāſibit.] Nō di/
cit mouebit lucē rōnis obnubilādo. ſed ꝑtrāſibit velut rem immobiliter ſtantē. nec
reſiſtentē. aut in aliquo vacillantē. Gladius ſiquidē paſſionis qui trāſiuit corpus
⁊ mēbra filij. ꝑtranſiuit. i. ꝑfecte trāſiuit per cōpaſſionē animā genitricis. ⁊ tūc oīs
plaga fuit triſticia cordis ei⁹. Eccl'iaſtici.xxv. Alij enim martyres ⁊ ſi tormēta ſen
tiebant in corpe. interiori tamē conſolatōe refrigerabant̃ in mente. Et ſi coꝝ corpa
ꝑtrāſibant gladij tormētorū ꝓ chriſto. tn̄ anime eorū delectabant̃ in chriſto. Fili⁹
etiā ſimul patiebat̃ ⁊ fruebat̃. q2 fuit in via ꝯphenſor. Unde dicit. Prouidebā do/
minū in ꝯſpectu meo ſemꝑ. Sed aīa matrꝭ torquebat̃ in chriſto. ⁊ totā ei⁹ animā
Bern. doloris vehemētia poſſidebat. Btūs bern̄. Longe enī pl⁹ q̄ȝ martyrē eam nō ime/
rito cenſeam⁹. in qua paſſiōis ſenſum exceſſit ꝯpaſſionis affectus. cū ei⁹ aīam ꝑtrā
ſiuit gladius paſſiōis. Aīa q̄ppe filij iā nō erat ibi. ſed aīa matrꝭ neq̄bat auelli. Fu
it etiā pl⁹ q̄ȝ martyr. q2 duplex ꝑtulit martyriū. dū ⁊ mortē filij vidit. ⁊ ei⁹ exēplo
mēbra ſuꝑ terrā mortificauit. Nō genus martyrij illo nimirū q̄ membra ceduntur
ferro horrore q̄dem mitius/ſed diuturnitate eſt moleſtius.
Itē. Sicut nō fuit dolor ſicut dolor ille qui trāſiuit corpus et mēbra filij. ſicut ipſe C
dicit Treū.i. O vos oēs q̄ trāſitis ꝑ viā attēdite ⁊ videte ſi ē dolor ſic̄ dolor me⁹.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſic nõ fuit dolor ſicut dolor ille qui matris viſcera per cõpaſſionẽ ptranſiuit. Un-
de et in pſal. notabiliter dicit. [Circũdata varietate.] videlicz tot dolorum quot
filium ſuum videbat patientẽ. Hinc enim videbat caput ſpinis coronari. Hinc
genas auelli. Hinc vultum conſpui. Hinc manus ꝛ pedes configi. Hinc os fel-
le potari. Hinc caput expirãtis ſup humerꝫ iclinari. Hinc lat⁹ mortui lãcea apiri.
Uere ergo [circũdata varietate] dolorũ. vt vere poſſz dicere cũ ſuſanna Dañ. xiij.
Anguſtie mihi ſunt vndiqꝫ. Et cũ dauid. i. palip. xxi. Undiqꝫ me anguſtie pmũt.
Et tũc ſicut canit eccl'ia [circũdabãt eam flores roſarꝫ] .i. infinita martyriorꝫ gene-
ra. que figurant̃ i roſiſ. quarꝫ rubor atteſtat̃ martyrio. Propter h̃ etiã appellat̃ ipa D
roſa plãtata i hiericho. xxiiij. Ecci. Hiericho iterptat̃ luna. que ſcdam claritatẽ ha-
bet poſt ſolẽ. et deſignat beatã virginẽ. que poſt chriſtũ trãſcẽdit omnẽ creaturaꝫ.
Roſa vero ruborẽ habet vehemẽtis intenſiõis. in quo duo figurant̃. Sũma vide-
licꝫ amoris pfectio. et martyriũ intẽſiſſimi doloris. Quãto enĩ diligebat ardẽtius.
tãto vulnerata eſt pfundi⁹. Unde dicit in cãti. ſm aliã lrãm quã ponit grego. Vul-
nerata charitate ego ſum. Roſa igit̃ rubicũda. luna vero cãdida eſt. Et quia grat⁹
eſt color roſe⁹ in cãdore. voluit filius q̃ candid⁹ eſt et rubicũd⁹ matrẽ ſibi p omnia
ſimilari. ſicut ipe p omnia pterqꝫ in ſexu inquãtũ homo ſimilabat̃ ei. ꝛ ideo nolu-
it ipam ſine martyrio remanere. Roſa igit̃ in luna. martyriũ mentꝫ in carne virgi-
nea. i. in ꝟgine cãdida. que pulcra dicit̃ vt luna Cant. vi. Sole enĩ iuſticie ꝯuerſo
in tenebras p mortẽ corpis. cõuerſa eſt hec luna in ſanguinẽ p martyriũ aĩe. Johe-
lis. ij. Itẽ apocal'. vi. Sol fact⁹ ẽ niger ſicut ſaccus cilicin⁹. et luna tota facta ẽ ſic̃
ſanguis. Uel luna eccleſia. que chriſto moriẽte cõuerſa eſt in ſanguinẽ. qꝛ aſpſa ſã-
guine ml'torũ martyrũ. Huius autẽ nouitas martyrij oſtenſa eſt Iſa. lxvi. Uñ ad- E
mirãs exclamat. Anteqꝫ parturiret pepit ꝛc. q̃s audiuit vnqꝫ tale? ꝛc. Parturire p-
prie eſt ante partũ ꝛ in partu laborare. Parere. fetũ pferre. Maria ꝟo anteqꝫ par-
turiret pepit. quia ſicut canit eccl'ia. ſine dolore pepit ſaluatorẽ ſecl'orũ. Sed lõge
poſt parturijt. qꝛ in filij paſſione ſenſit dolores puerpe. Quere titulo de gl'ioſo par-
tu virginis ſine triſticia ꝛ dolore. ꝛ ibi h̃ bñ expoſitũ inuenies.
Itẽ ꝙ nõ fuerit tã amarũ martyriũ aliorũ ſanctorũ mãifeſtiſſime ptꝫ. Nõ fuit talis fi- F
lius. Non fuit tal' mater. Nõ fuit tanta caritas. ſicut inter matrẽ ꝛ filiũ. Nõ fuit
tam indigna mors. Nõ fuit dolor tãtus. Sciebat ſiquidẽ mater qualis erat fili⁹.
vnde cõceptus. et q̃modo. ꝛ cetera hmõi. Et ideo quãto dilexit teneri⁹. tãto vulne-
rata eſt pfundi⁹. nihil omino habẽs cõſolatõis. ſicut ceteri martyres. vt ſupdictuꝫ
eſt. ſed totũ habẽs tribulatõis. Nam abſorpta erant ipius viſcera maternis dolo-
ribus vltra qꝫ hõ vel angel⁹ ppendere poſſit. nõ tamẽ vſqꝫ ad deſperatõnez. Fuit
enim dñs patiens matri ſue [vmbraculũ meridiani] ſicut dicit̃ eccl'iaſtici. xxxiiij.
In meridie ſol feruet et claret. Et ſol pſecutõis in chriſti paſſiõe feruit quaſi i me-
ridie. quia nulla euidẽtior vl' grauior potuit eſſe pſecutio matris. qꝫ videre mortẽ
vnigeniti filij ſui. qui erat ſcilicꝫ vnic⁹ matri ſue. Fuit ergo tũc beate virgini ſol p-
ſecutõnis ĩ meridiano. Unde eccl'iaſtici. xliij. [In meridiano ſol exurit terrã. In
meridiano] enim paſſiõis [ſol] .i. chriſti pſecutio [exuſſit terrã] .i. terrenoſ. ſcꝫ apo-
ſtolos. q̃ terreni erãt. qꝛ pcuſſo paſtore diſpſe ſunt oues gregis. Zacha. xiij. In ſo-
la autẽ beata virgine ſtetit eccl'ia. nec eã exuſſit feruor meridiani. Et ita tunc fuit ei
filius [vmbraculũ meridiani.] Et iõ vere potuit dicere filio ſuſcitato. Scdm mul- G
titudinẽ dolorũ meorũ in corde meo fili mi. cõſolatões tue letificauerũt aĩam meã
Et videtur ei dixiſſe filius. Reſurrexi et adhuc ſum tecum. Uidetur tamẽ ex ver-
bis ipius virginis ꝙ gaudiũ filij reſurgentis. dolori matris cõpatientis filio ple-
narie nõ reſpondebat. Dicit eĩ mater quaſi de his loquẽs Cãticorũ. iiij. [Uadã
ad montẽ mirre. et ad collẽ thuris.] Mirrã vocat amaritudinẽ ſue ꝯpaſſionis ĩ fi-
lij paſſione. et montẽ mirre dicit propter acerbitatẽ et cumulũ ſeu vehementiã do-
loris illi⁹. Sꝫ p⁹ dolorẽ ſubiũgit de ꝯſolatõe ppt̃ gaudiũ reſurgẽtꝫ. [Uadã ad col-
lẽ thurꝫ] Thurꝫ fragrãtia. dñice reſurrectõis gtũ odorẽ dmõſtrat. cui⁹ odorꝫ ꝯſola-
tõez collẽ thurꝫ vocat. ad quẽ p dolorꝫ lenimẽto ſe iturã pnũciat. Per h̃ aũt ꝙ dic̃

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⌊monte̅ mirre ⁊ colle̅ thuris⌋cũ collis ſit minoꝛ mõte.inſinuare videꝛ ꝙ tũc dolo-
ri ꝯſolatio nõ reſpõdit. Moriente̅ eni̅ filiũ ⁊ morie̅tis doloꝛe̅ plene vidit. nõ aute̅
plene vidit gloriã reſurgentis.
Notãdũ etiã ꝙ in paſſiõe ⁊ mater filio.⸝et matri fili⁹ q̄ſi relatiue ꝯpatiebanꝛ. Vñ dic̄ D
Aug⁹. Aug⁹ loq̄ns ad chriſtũ. Foderis dñe clauis aſpe extra. aſperi⁹ intra ex ꝯpaſſione
ꝟginis matris tecũ hec oĩa participãtis. Patie̅te ſiq̄de̅ filio potuit de matre ꝟiſſi
me dici illud Jſa.liij. Vere doloꝛes ei⁹ ipa tulit. ⁊ lãgoꝛes eius ipa poꝛtauit.ſ. ꝑ cõ
paſſione̅. Ad ħ etiã innue̅dũ.⸝ſtetit mater iuxta filij cruce̅. Jſtud inuenies expoſitũ
lib.iiij.titulo.xvij.de caritate marie ad vnigenitũ ſuũ. Et nota ꝙ langoꝛ dr̄ q̄ſi lõ
gus angoꝛ. Nunq̄̃ eni̅ exq̄ filiũ ꝯcepit fuit niſi in langoꝛe. Languit eni̅ timoꝛe a
natiuitate filij vſq̄ ad paſſiõem.⸝cũ ſemꝑ vitã filij appeti inſidijs cogſceret. Lan-
guit doloꝛe toto tp̄e paſſiõis.⸝donec rediuiuũ reciperet. Lãguit amoꝛe poſt aſce̅ſio-
nem.⸝q̄dãmodo pio deſiderio felici⁹ ſed mirabili⁹ cruciata. q꞉ ſedente̅ in celo nõ te
neret. Propter hunc terciũ langoꝛe̅ dic̄ ipa Canti.v.⌊Filie hieruſale̅⌋.i.o vos ꝟtu
tes angelice ſupnã inhabitãtes hieruſale̅⌊nũciate dilecto⌋.i.filio meo⌊q꞉ amoꝛe lã
gueo.⌋Sic eni̅ fili⁹ licet ſit ſũmi fruct⁹ gaudij.tã longi fact⁹ eſt illi cauſa martirij
vt cariſſimã ipi⁹ aĩam tot ⁊ tã acuti ſine ceſſatõe ptrãſirent gladij.
Attendendũ e̅ igiꝛ et iugiter recole̅dũ ꝙ tã deuota coadiutrix extitit ad mũdi rede̅pti I
one̅.vt ſicut nõ fuit doloꝛ ſicut doloꝛ ille que̅ ſuſtinuit fili⁹ ꝓ mũdi rede̅ptõe.ſic ñ
eſſet doloꝛ ſicut doloꝛ ille que̅ ipa ptulit in coꝛde ꝓ eade̅ cauſa. Nõ ꝗ̃ attulit mun-
do fili⁹ paſſiõe.ħ et mater mũdo ꝯtulit ꝯuerſatõe. reos ⁊ pctõꝛes recõciliãs ꝯpaſſi
one.acq̄ſita ꝑ partũ ipi⁹ toti⁹ mũdi rede̅ptõe. Filio etiã ponẽte aĩaꝫ ꝓ mũdi ſalute.
mater ⁊ ſi nõ poſuit aĩaꝫ ꝓ mũdo.⸝expoſuit tñ.⁊ q̄ð potuit fecit. Et ħ ꝑfiguratũ fu-
erat Geñ.ij.vbi dictũ eſt de chriſto nouo adã q̄ ad ſtatũ rede̅ptõis mũdi. Nõ e̅ bo
nũ homine̅ eſſe ſolũ.faciam⁹ ei adiutoꝛiũ ſimile ſibi. Hãc ſente̅tiã habes meli⁹ no
tatã.libꝛo.iiij.titulo.xvij.de dilectõne ei⁹ ad vnigenitũ.vbi mater ſteriſſe legiꝛ iu-
xta filij crucem. D D
Ad hoc etiã martyriũ deſignãdũ q̄ſi quodã ꝑſagio nũcupata eſt maria.q̄ð interp̄taꝛ K
mare amaꝝ. Quere ſuꝑ lib.i.ca.iij.de noĩe eius. L L ⁊ D D.
Habes igiꝛ cauſam p̄mã.⸝quomodo ſcꝫ gladi⁹ filij q̄ matris animã ptrãſiuit.⸝ei
ꝓ martyrio ꝯputatur.
Secũdo. Quia cũ alij martyres paſſi ſint ꝓpter fidem. maria paſſa eſt ꝓpter carita
tem. Vñ dicit in cãticꝭ.ſm̄ aliã lr̄am quã ponit gregoꝛi⁹. Vulnerata caritate ego
ſum. Et ſicut caritas maioꝛ eſt q̄̃ fides.i.ad Choꝛ.xiij.maioꝛ hoꝝ eſt caritas. ſic
marie martyriũ q̄ntalibet excellit martyria ſanctoꝝ.
Tercio. Quia alij i̅ coꝛpe.maria i̅ coꝛde.q̄ð pl⁹ e̅. Ecci.xxv. Oĩs plaga triſticia coꝛdis
Quarto. Quia alij diuerſis gladijs martyrizati ſunt.maria eodeꝫ gladio q̄ filius.
Unde. Tuam ipſius animã ptrãſibit gladi⁹.
Quinto. Quia alij diuerſis ictibꝫ.mater eode̅ ictu q̄ chriſt⁹. Vñ dictũ e̅ ei Joh.xix.
Mulier.⸝ecce fili⁹ tu⁹. Jn his oĩbꝫ p̄minet marie martyriũ.⸝martyrijs oĩm ſctõꝝ.
Vndecima. Qꝫ in aſſumptõe exaltata eſt ſuꝑ oe̅s oꝛdines angeloꝝ ⁊ ſanctarũ A
aĩarũ.⌋Unde caniꝛ in ſua aſſumptõe.⌊Vidi ſpecioſam ſic̄ colũbã aſce̅de̅teꝫ
Bern̄. deſuꝑ riuos aq̄ꝝ.⌋Aq̄ iſte ſicut dicit btũs ber̄.ſũt ꝟtutes angelice ⁊ celeſtes
ppl̄i. Aq̄ iſte inuitanꝛ ad laudes creatoꝛis in p̄s. Vñ. Aque q̄ ſuꝑ celos ſunt lau-
dent nomen dñi. Duo riui.⸝angeli ⁊ aĩe ſancte. Vel riui aquaꝝ oꝛdines angeloꝛũ.
ſcꝫ angeli.archãgeli.p̄ncipatus.ꝟtutes.ptãtes.dñatões. throni.cherubin.et ſera-
phin. Jta debent enumerari ⁊ oꝛdiari virtutes celoꝛũ.⁊ oꝛdines ſanctoꝝ.ſ.patriar
che.ꝓphete.apl̄i.martyres.ꝯfeſſoꝛes.virgĩes.et oe̅s hmõi iuſti. Propter ꝑuilegiũ B
eni̅ ſue aſce̅ſiõis ſuꝑ oꝛdines ſanctoꝝ vniuerſos gloriaꝛ ipa canti.i.vbi dic̄. Jntro
duxit me rex in cellaria ſua.pluraliter. Conte̅tus eſt enim ſuo cellario q̄libet oꝛdo
ſanctoꝛum et angeloꝛum. id eſt ſua manſione. Sed maria ſpeciali priuilegio in
omnia eſt introducta. que ſicut merita.⸝ita et premia omnium creditur aſſecuta.
vtpote.cui nec continentia virginum. Nec ſobrietas confeſſoꝛum. Nec patientia

martyrū. Nec zelus aploꝝ. Nec ſciētia ꝓphetarū. Nec fides p̄riarchaꝝ. Nec puri
tas angeloꝝ credit̄ defuiſſe. Immo etiā ſicut meritis ſic ⁊ p̄mijs ſupgreſſa eſt ſan
Hiero. ctorū ordines vniuerſos. Hieronym⁹. Quātū in terr̄ adepta ē maria grē p̄ cete
ris. tātū in celis obtinet glīe ſingular̄. Qḋ ſi nec ocul⁹ vidit. nec aur̄ audiuit. nec
in cor hoīs aſcēdit q̄ ꝑparauit de⁹ diligentib⁹ ſe. i. ad Cho. ij. q̄d ꝑparauit gignēti ſe
Hiero. ⁊ qḋ certū eſt diligēti p̄ omnib⁹. q̄s loquet̄. Itē Hiero. Si in domo prīs man
ſiones mlte ſunt. credim⁹ ſplēdidiorē i ſua aſſumptōe mr̄i filiū ↄceſſiſſe. Beatus
Bern̄. bern̄. Sicut nō fuit i mūdo loc⁹ honeſtior virginal' vteri thalamo q̄ maria dei fi
liū in incarnatōe ſuſcepit. ſic nec loc⁹ in celo illo glorioſior q̄ matrē fili⁹ in aſſum
ptōe ſublimauit. Et ꝓpter h̄ de aſſūptōe matris ↄgrue pt exponi. qḋ ð aſcēſiōe filij C
dicit pſ. Aſcendit ſup cherubin. et volauit. vo. ſup pēnas vētoꝝ. Aſcēdit ſup che
rubin qḋ interp̄tat̄ plenitudo ſcie. q₂ nulla hūana ſciētia attingere pt q̄ntū aſcēde
rit. vel ad q̄ntā gl'iam. Nec dicit ſup ſeraphin. lic₃ verū ſit ꝙ ſup illū ordinē exalta
ta ſit ad dexterā filij. Vn̄. Aſtitit regina a dextris tuis ⁊c. Quia ſup ſeraphin nō ē
aliḋ niſi gyrotheſia. i. ſacer ordo trinitatis. cui ꝟgo ſubdita ē. Seq̄tur. Et vola
uit h̄ eſt velociter aſcendit. Vel volauit. i. auolauit ab hūano intellectu. Vola
uit ſup pennas vētoꝝ. h̄ duplicit̄. In p̄ſenti ſup ꝟtutes ⁊ merita ſctāꝝ aīarū.
In aſſumptōe ſup p̄mia angelorū et ſanctorū. Anime dicūt̄ venti. Vn̄ iob. xxviij.
Qui fecit vētis pōd⁹. i. aīab⁹ corp⁹. Et forte ꝓpter h̄ ponit̄ bis volauit. Dicit̄ D
ē. Vidi ſpecioſam ſicut colūbā aſcendentē deſup riuos aq̄rū. Nec tm̄ ſup eos. ſ₃
in altiorē q̄ndā receſſum deſup eos innuit̄ aſcēdiſſe. Nec determīat q̄ aſcēdit. ſed
vnde. Vſq₃ eo enim eā ꝓſecȷ̄ potuit q̄ h̄ dixit. extūc q̄ſi euanuit ex ocul' ei⁹. vt quo
aſcēderet. vel cape nō potuerit. vl' dicere ei n̄ licuerit. Nam ſup angelos exaltatā
ſe teſtat̄ ipa. cū ait Canti. iij. Paululū cū ptrāſiſſem eos. ſ. angelos inueni quē₃
diligit aīa mea. Tenui eū nec dimittā. Ibi enī dilectū inuenit. vbi poſit⁹ ē thro
nus matri reg̃ iuxta regē. vbi iam ab eo audit cū gaudio. Maria. ecce fili⁹ tuus.
Quaſi diceret. Ecce quē genuiſti. quē in tanta vides maieſtate fulgentē. Nā ali
q̄ado ab eodē audiuit i ſtatu lōge alio dici ſibi. Mulier. ecce filius tuus. Quis
enī ibi eſſet gaudij loc⁹. vbi nō tantū diſſimulabat̄ mater cū ei ſupponebat̄ alien⁹.
⁊ ꝓpri⁹ fili⁹ tollebat̄. imo diſſimulabat̄ ⁊ noticia. cū nō maria ſed ml'ier vocabat̄.
Sed hec p̄ma iam abierūt. Ideo in ſua aſſumptōe cū multo fenore reſtituta ē ei.
⁊ p̄ſentia filij. ⁊ noticia. et affectus. Et dicit̄ ei. Maria. ecce fili⁹ tuus.

Si aūt q̄rat̄ vtrū maiorē gl'iam habuerit maria in ſua aſſumptōe. q̄n caro eius tota E
ſole amicta eſt. ſicut dicit̄ Apocal'. xij. an in ↄceptōe filij ⁊ imp̄gnatiōe ſua q̄n ipa
carne ſua totū ſolē iuſticie amplectebat̄. Unde Hiere. xxxi. Mlier circūdabit vi
rum. Fateor me ignorare. Mihi tamē videt̄. ſalua maioꝝ ſentētia. glorioſi⁹ eſſe ſu
ſcipe regē hoſpitē. q̄₃ hoſpitari apud regē. Illa tn̄ gl'ia occultior fuit q̄n regem ſu
ſcepit. ⁊ oīnis gl'ia filie regis fuit abint⁹. iſta manifeſtior q̄n a rege cū regia magni
ficentia ſuſcepta eſt. Illa ſecretior. iſta ſollēnior.

¶ Hic debent ſcribi ratōes et auctoritates que vident̄ aſſerere ꝙ aſſumpta
fuerit cū corpe. Iſtud reliqui cardinali ſancte ſabine.

Duodecima marie ꝑrogatiua attendit̄ in corona glorie ineffabilis. qua coro A
nata eſt in celis in ſua aſſumptōe. Quādo ver⁹ aſſuerus q̄ interp̄tat̄ beat⁹ ſi
ue beatitudo. et ſignat chriſtū. dixit heſter regine. q̄ interpratur eleuata in popul'.
⁊ ſignat mariā. que exaltata eſt etiā ſup choros angelorū et omniū beatoꝝ ad cele
ſtia regna. dixit inq̄m ei. ſicut legit̄ heſter. xv. Aſcende huc. et tāge ſceptrū. Accede
huc ⁊ tene ſceptrū. Accipe regiā dignitatē. Eſto dn̄a celi ⁊ terre. Eſto regina ⁊ im
peratrix angelorū et hominū. Sede a dextris meis in gl'ia. que ſemp aſtitiſti a de
xtris meis ſeruiēs ꝑ eternis in veſtitu deaurato. id ē in corpe immacl'ato. Iuſtiſ
ſimū enim erat cū chriſt⁹ verbū patris fact⁹ eſſet caro de carne ei⁹. et os de oſſib⁹
eius. vt vbi erat fili⁹ ibi eſſet mater eius.

Itē ð coronatōe marie dic̄ ei fili⁹ cañ. iiij. Tota pl'cra es ami. mea ⁊c. Hoc totū hēt B
expoſitū lib. v. i p̄n. ð pl'critudie marie. Ergo vēi coronaberis mlt'iplici victoria.

videlicꝫ q꞉ triũphaſti[de capite amana.de ꝟtice ſanyr ꝛ hermon]i.de malicia di
aboli .q̃ ſignat̃ ꝑ caput amana. De mũdana ſapiẽtia.q̃ ꝑ ꝟticẽ ſanyr. De ꝑfidia he
retica.q̃ ꝑ verticẽ hermon. Amana ſiqͥdem dicit̃ deꝰ vigiliarũ. ꝛ deſignat omniũ
demonũ collegiũ .q̃ dente tẽptatõis hoĩem rodũt.ꝛ ſp̄ ad eiꝰ ſubuerſionẽ vigilãt.
ſicut dicit iob.xxx.[Nocte os meũ ꝑforat̃ doloribꝫ]Ac ſi dicat[Nocte]dũ vide/
licet mihi nõ ꝓuideo[os meũ]i.robur ꝟtutiſ mee[ꝑforat̃ doloribꝫ]i.tẽptatõibꝫ.
q̃ ſunt cauſe dolorũ .Et ſubdit[Qui me ↄmedũt]i.ſ.tẽptatores[nõ dormiũt.ſꝫ in
mľtitudine coꝝ ↄſumit̃ veſtimentũ meũ]bone.ſ.cõuerſatõis ornamẽtũ. Huic cõ
cordat petrꝰ dicẽs. Sobrij eſtote ꝛ vigilate.q꞉ aduerſariꝰ veſter diabolꝰ tãq꞉ leo
rugiẽs circuit q̃rens quẽ deuoret. Huiꝰ aũt collegij qd̃ ꝑ amana deſignat̃ caput ẽ C
ille ꝑnceps demonũ.cuiꝰ caput btã virgo ↄtriuit. Sanyr interp̃tat̃ auis noctur/
na que de nocte volat ꝛ videt.et cecat̃ ad ſolẽ. Hi ſunt phi ꝛ ſapiẽtes huiꝰ mundi.
q̃ ad lucẽ diuine ſapiẽtie ceci ſunt.ad ſapiẽtiã ꝟo huiꝰ mũdi ꝛ ad maliciã ſubtiliť
vident.de q̃bꝫ dicit Hiere.iiij. Filij inſipiẽtes ꝛ vecordes ſunt.ſapiẽtes ſunt vt fa
ciãt mala.bñ autẽ facere neſcierũt. De his triũphat btã ꝟgo .ꝛ ꝑ hac victoria co/ D
ronat̃.q꞉ peperit ſapientiã.ꝑ quã ſapiẽtia huiꝰ mũdi ſtulticia ↄprobat̃. Ipa q꞉ꝫ co
ronat̃[de ꝟtice hermon]i.de capitaneis hereticoꝝ.q꞉ ipa vniuerſas hereſes in/
teremit in vniuerſo mũdo. Hermon interp̃tat̃ anathema vľ ſepatus. Hi ſũt here
tici.de q̃bus ſub noĩe effraim dicit oſee.iiij.ca. ad iudã.i.ad viros fideles ꝛ catho
licos.[Particeps idoloꝝ effraim dimitte eũ.ſepatũ eſt cõuiuiũ coꝝ.]Ac ſi dicat.
Heretica ꝑfidia ꝑticipat cũ idolatria. Tu ģ vir catholice[dimitte eũ]ne ↄmũices E
cũ hereticis.[Separatũ eſt enĩ ↄuiuiũ coꝝ]nã anathematizata ẽ hereticoꝝ doct
na ꝑfidia ꝛ falſa religio. Coronat̃ quoq꞉[de cubilibꝫ leonũ.de mõtibꝫ pardoꝝ]q꞉
illos diabolo aufert.q̃ ꝑ eos deſignant̃. Significãt autẽ cubilia torporẽ ꝛ mollici
em luxurie. Per leões intelligunt̃ ſupbi.iracũdi.potẽtes huiꝰ ſeculi.q̃s tñ velut le
ones ſic emollit luxuria.vt in cubilibꝫ libidinũ ſuaꝝ torpeant ꝛ marceſcãt. Vñ ď
mľiere meretrice ď꞉ in ꝓūb .Multos vulneratos deiecit.ꝛ fortiſſimi q̃q꞉ interfe/
cti ſunt ab ea. Pardꝰ ẽ diuerſicolor.et q̃buſdã notis diſtinctꝰ ſiue macuľ.illos ď
ſignat q̃ bonis opibꝫ mala ↄmiſcẽt.q̃s ꝑ colore diuerſo dñs arguit ꝑ hiere.xij.di
cens. Nũq̇d auis diſcolor hereditas mea mihi? Tales cũ deberẽt hũiliari ex ope
malo ꝑ qd̃ bonũ opus inficit̃.ex ipo tñ ope bono i ſupbiã extollunt̃. q̃ ſupbia per
mõtes exꝑmit̃.cũ dicit̃.[De mõtibꝫ pardoꝝ.]Et quoniã tã his ꝑ btã ꝟginẽ ſub
uenit̃.q̃ illis q̃ ꝑ leones ſignt̃.ideo ipa[de cubilibꝫ leonũ ꝛ de mõtibꝫ pardoꝝ]di/
cit̃ coronari. Et nota ꝙ apoca.xij.ď꞉ maria coronari de ſtellis .hic ꝓmittit ei filiꝰ
ꝙ coronabit̃ de feris vľ mõtibꝫ. Et q̇d eſt hoc niſi ꝙ fere ꝑ grãm ꝛ orõẽs marie fi/
unt ſtelle.vt ↄueniãt capiti tãte regine.vt de ſtellis corona ei videat̃ exhibita. q̃ de
feris fuerat ꝓmiſſa. Et hec ẽ mutatio dextere excelſi.¶[De capite amana]i.non F
ſolũ de his q̃ inueniunt̃ in pctõ cũ ceteris. ſed q̃ ꝑ ceteris pctõres exiſtũt. Sepe
enim vbi ſupabũdauit pctm̃.ꝑ eã ſupabũdat grã.et ita de nobis pctõribꝰ nouam
coronã ſibi ꝑpat i celľ.[Sanyr]qd̃ ſonat auis nocturna vľ fetor.ſigt̃ luxurioſos.
q꞉ oculꝰ adulteri obſuat caliginẽ. Job.xxiiij .Et de nocte volat luxurioſus ad
cadauer meretric̃.amãs tenebras ꝛ odiẽs lucẽ. Et tales fetent deo ꝛ hoĩbꝫ. Vnď
Iſa.xxxiiij. De cadaueribꝰ coꝝ aſcẽdet fetor. Amana interp̃tat̃ inq̇etũ vel turbu/
lentũ. Hi ſunt ꝑpatientes ꝛ inq̇eti. Hermon anathematizatio. Hi ſunt ſacrilegi
ꝛ excõmũicati.tñ ſi penituerit poſſũt ꝑ eã recõciliari. Hoꝝ caput ꝛ ꝟtex.q̃ i hmõi
ſceleribꝫ alios excellũt. Cubilia leonũ .hi quibus placet crudelitas et ſupbia.q̃ ce/
dibꝫ inhiãt ꝛ rapinis. Mõtes pardorũ.magni hereticoꝝ ꝛ hypocritaꝝ doctores.
Ubi nos habemꝰ ſanyr.habẽt q̇dam libri ſeyr.qd̃ interp̃tat̃ piloſus.ꝛ ſigt̃ carnis
appetitũ. Sicut ģ ex lapidibꝫ ſuſcitant̃ filij abrahe.ſic ex beſtijs creant̃ ſtelle. Qď
ģ ꝓmittit̃ ei ex impijs.ſoluit̃ ex iuſtificat̃. Sic ꝛ dauid coronat̃ de corona regis ra/
bath.ij.Regũ.xij.ꝛ.i.pal.xx. Et machabeꝰ pugnat i gladio apollonij.i.macha.iij.
I ꝛ̃ rõne victorie et pugne q̃ dimicat inceſſanter ↄtra aduerſarios nr̃os dicitur ipſa G
[terribilis]i.ſ.ipis malignis ſpiritibꝫ[vt caſtroꝝ acies ordinata]Ipam eni tanq꞉

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

reginã ſequunt̃ om̃es ſanctorũ acies ordiate ẜm ſtatus ſuos. ẜm ꝓꝑas dignitates ⁊ merita. vt ſub ipa ⁊ cũ ipa ꝑ nobis ꝯ diabolũ militẽt ꝑcib⁊ ⁊ patrociniys. Vñ cã ticoꝝ. vij. Quid videbis i ſunamite niſi choros caſtroꝝ. Quere q̃re maria ſunami/ tis. titulo de appellatio͂ib⁊ ſuis. In ipa eni videm⁹ choros caſtroꝝ ei adherẽtes. i. beatas ſanctoꝝ acies. Vñ de ipa eccĩ. xliij. Vas caſtroꝝ in excelſis ⁊c̃.

Itẽ iuſtiſſimũ erat vt q̃ mater filiũ coronauerat i exilio/ ab eodẽ coronaret̃ i regno. De q̃ ſcꝫ coronato͂e dicit̃ Cãti. iij. Egredimĩ filie ſyon/ ⁊ videte regẽ ſalomonẽ in diademate/ quo coronauit illũ mater ſua in die deſponſato͂is illius. ⁊ in die leticie cordis eius. H

Triplex eſt egreſſus malus

De veris ad erronea. Hoc egredimur a deo ꝑ ſupbiã. Hic eſt hereticoꝝ. Vñ cãti coꝝ. i. Si ignoras te ⁊c̃.

De ꝑmanentib⁊ ad caduca. Hoc a proximo ꝑ auariciã. Hic auaroꝝ. Hoc iudas. Johãnis. xiij.

De honeſtꝭ ad turpia. Hoc hõ a ſeipo ꝑ luxuriã. Hic ẽ voluptuoſoꝝ. Hoc dina.

Triplex eſt egreſſus bonus.

De carne ad ſpiritũ ꝑ contritionẽ. Hic eſt dolor ⁊ labor. Hoc deducimur de virtu te in virtutẽ. Hec eſt triplex dieta. Exodi. v.

De natura ad ea que ſuꝑ naturã ꝑ diuine legꝭ meditationẽ. Hic decor ⁊ ſapor. Hoc de manſione in manſionẽ.

De mundo ad celũ ꝑ corpis ⁊ anime diſſolutõem. vł per contẽplatões. Hic gloria ⁊ honor. Hoc de labore ad requiẽ.

Filie ſyon. Hic ſermo dirigit̃ ad om̃es clericos. ꝑncipaliter ad theologos. maxime ad religioſos. q̃ dicũt̃ filie ꝓpter amoris ꝑuilegiũ ⁊ ꝯtemplato͂is faſtigiũ. Filie nõ ꝓpter ſexũ/ ſed ꝓpter ꝓlis fecunditatẽ. Non filij/ qđ nomẽ ſonat i ꝟtutẽ. Egre dimi de tenebris ignorãtie. de carnaliũ ocłoꝝ cõſuetudie. Filie ſyon. ⁊ videte regẽ ſalomonẽ. i. xp̃m verũ pacificũ in diademate q̃ coronauit eũ mater ſua beatã ꝟgo. I
Alie ſiq̇dem matres vinclo originalis ſeruitutꝭ filios ſuos alligãt. iſta aũt magno decore originał puritatꝭ ⁊ innocẽtie iſtũ filiũ coronauit. i. coronatũ ꝯcepit ⁊ ꝑepit
Aug⁹. ¶ Vel Mater ei⁹ gratia. Illũ eni vt ait aug⁹ nõ mater ꝯcupiſcẽtia ſꝫ g̃tia genera uit. Diadema q̃ eũ mater iſta coronauit. ex auro nobiliſſime ſapiẽtie. ⁊ gẽmis ꝟtu/ tũ ꝑcioſiſſimis. q̇bus nulle alie ꝯpande. caput ei⁹. i. mẽtẽ decore admirabili/ inſtar corone ſeu diadematꝭ circũcinxit. Vel auꝝ diuitas. argentũ cãdida ⁊ pura hũani/ tas argentũ ſcꝫ igne ſpũſſancti multipliciter examiatũ. Lapides ꝑcioſi/ ꝟtutũ vniuerſitas. Vł diadema ex auro puriſſimo/ caro chriſti ꝑ ſpm̃ſanctũ fabricata ex auro ſubſtãtie ꝟginalis. Lapides ꝑcioſi ꝟtutes create. Vel ꝑ aurũ mixtũ argen to diuia ſapiẽtia. q̃ ſe immiſcuit argento. i. ſibi aptauit corp⁹ de ſubſtãtia ꝟginis. q̃ fuit argentũ igne ſpũſſcti mł'tipliciter examiatũ. ⁊ ſic facta eſt corona de electro ꝑ/ pter aurũ diuitatis. ſ. et argentũ cãdide hũanitatis. Ezech. i. Nam fulgor diuitatꝭ candore hũanitatꝭ q̇dãmodo expalluit. nõ vtiqꝫ diminutõe aut alia leſiõe. ſed nr̃e cognitõis ꝯtẽperatõe. ¶ Et nota ꝙ hũanitas ſaluatoris ꝯgrue dicit̃ diadema. q̃ſi K
duo demẽs. ſcꝫ ꝑncipiũ ⁊ finẽ. i. originale qđ ꝑncipiũ eſt oĩs mali. ⁊ penã eternã q̃ eſt finis ad quẽ tẽdit om̃e mortale pctm̃. Vñ apł's ad Ro. vi. Finis illoꝝ. i. pec/ catorũ mors eſt eterna ſcꝫ. Ad roma. v. Sicut ꝑ inobediẽtiã ⁊c̃. Ratõe hui⁹ coro natõis dicit ſalomõ de maria Prouer. xij. Mlier diligens corona eſt viro ſuo. Et ipe chriſt⁹ Iſa. lxi. ẜm aliã lr̃am. vbi nos habem⁹. q̃ſi ſponſum decoratũ corona. Alligauit mihi mitrã ⁊c̃. Caput mitratũ/ verbũ incarnatũ. ¶ Vel mater hec ſyna goga. de qua ẜm aliã trãſlatõem ꝑs. lxxxvi. Mater ſyon dicet hõ. Que ipm̃ diade mate ſpineo coronauit. Joh. xix. ¶ Vel mater hec tota eccleſia ſanctorũ. de qua Apocał. xij. Mulier in vtero habẽs. Quẽ nũc q̃ſi coronat de iuſtꝭ vtcũqꝫ. ſed i iu dicio coronabit gloria ⁊ honore. ¶ Qđ autẽ ſequit̃. In die deſponſatõis ſue q̃t tuor his lectõibus cõueniẽter aptat̃. Dies eni deſponſatõis ei⁹/ dies ꝯceptõis ſi/ ue natiuitatis eius ẜm carnẽ. in vtero eni virginali nupſit ei humana natura/ ſic L

Aug⁹
dicit augꝰ. Unde dictũ eſt in pſ. Et ipſe tanꝙ̃ ſponſus ꝓcedens de thalamo ſuo.
Poteſt etiã intelligi dies deſpõſatõis btẽ virginis. Et hoc vult gloſula quedã ibi.
Cum eſſet deſpõſata ⁊c. Angelo nũciante cõcepit. ¶ Vel quia illã ſibi tũc ſpũali- D
ter deſpõſauit. cum illi tãta ſe gratia ſociauit. vt de carne eiꝰ ſacratiſſimã ſibi car-
nẽ aſſumeret. Illa etiã [dies leticie cordis eius fuit] .i. tã ipſius ſponſi ꝙ̃ ipſius btẽ
virginis. Quis enĩ dubitet de tã dilecte hũane nature tã deſiderata ſalute. ipſi ſpõ
ſo ſm hominẽ. et ipſa eius vnionis copula in q̃ erat certiſſima ſalutis eiuſdẽ ſecuri
tas. et iſto ſuauiſſimo oſculo inenarrabilẽ leticiã eueniſſe. Quis autẽ digne verbis
exprimere ſufficiat ipſius ſacratiſſime ꝟginis gaudiũ. que matrẽ dei ſe factam ipſo
die et nouit ⁊ ſenſit. que noſtre redẽptõnis theſaurũ. angelorũ gl'iam. ⁊ totius hu
mani generis ſingulare gaudiũ. et vt vno verbo oĩa cõcludamꝰ. deum ⁊ dei filiũ ĩ
vtero ſe habere cognouit. ¶ Vel [dies deſponſatõis] dies paſſiõis. quãdo ⁊ eccle A
ſie ⁊ ſynagoge ſpõſus ſanguinũ factꝰ eſt. Exodi .iiij. Factus eſt enĩ eccl'ie ſponſus
ſanguinũ. dũ aſꝑſus ẽ ſanguis eiꝰ ſuꝑ filios eccl'ie. ⁊ ſuper ꝓpria veſtimẽta carnis
ſue. ſcȝ ꝑ redemptõe filiorũ eiꝰ. Unde ⁊ dicit̃ pellicanus. Ipſi etiã ſynagoge factus
eſt ſponſus ſanguinũ .i. ſanguinis ⁊ ſanguis. ſcȝ ꝓpter ſtragẽ de eis factam ꝑ titũ ⁊
veſpaſianũ quo ad ſtragẽ corpoꝝ. ⁊ quo ad ſtragẽ aĩaꝝ ꝑ culpam ⁊ penã eternam
que eſt duplex mors. Et eſt paſſio deſpõſatio. quia pacti ꝯiugal' firmatio. Tũc ei
teſtamentũ eiꝰ ꝯfirmatũ eſt in morte eiꝰ. Ad hebreos .ix. Fuit etiã hec [dies leticie
cordis] ſynagoge. qꝛ de morte eiꝰ inſaniſſime letata eſt. Fuit ipſi ſponſo [dies leti-
cie] de hoſte triũphato. de nobiliſſima p̃da generꝫ humani erepta de manu hoſtili.
de dilectiſſima ſponſa. ſcȝ eccl'ia ſibi ꝯfirmata. Unde dicit luc. xij. [Baptiſmo ha-
beo baptiſari ⁊ quomodo coartor] deſiderio ſcȝ. Iõ debebat pfici ĩ gaudio. Gau
diũ enĩ nihil aliud eſt ꝙ̃ deſiderati obtẽtio. Et inuitant̃ filie iſte eũ videre in cruc̃
ludibrio. ⁊ diademate ſpineo. vt admirent̃ eius humilitatẽ. patientiã. caritatẽ. ⁊ ab
horreãt peccata. ꝑ q̃bus occidẽdis occiſus eſt. ⁊ erubeſcãt tãte gratie ſe ingratas.
⁊ q̃ nõ caleſiũt tãto amoris incẽdio. nec aſſecurant̃ ꝑ tantũ pignꝰ de obtinẽdo qḋ
ꝓmiſſum eſt. ¶ Itẽ [dies deſpõſatõis] dies iudicij. quãdo filia vel mater eccleſia O
ipſm coronabit oĩbus electis. Et tunc erit ipſa eccleſia diadema regni in manu dei
ſui. Iſaie .lxij. Et tunc erit [dies leticie] et ſponſo ⁊ ſponſe. et glorificatõis cariſſi-
Bern. morũ ſuorũ. ¶ Btũs bernũ. ſic exponit. [Egredimini filie ſyon] anime ſeculares. de P
biles. et delicate. nihil fortitudĩs aut virilitatis habẽtes. et ideo filie. nõ filij. [Egre
dimini] de ſenſu carnis ad intellectũ mentis. [Et videte regẽ ſalomonẽ] non dicit
regẽ eccleſiaſten. vel regẽ ididã. Hec tria noĩa habet ille rex qui ſignificat chriſtũ.
qui fuit ſalomon. id ẽ pacificꝰ in exilio. ſed eccleſiaſtes .i. cõcionator erit ĩ iudicio.
idida .i. dilectꝰ dñi erit in regno. Ubiq3 rex. In exilio rector morũ. In iudicio di-
ſcretor meritorũ. In regno diſtributor p̃miorũ. In exilio mãſuetꝰ. In iudicio iu
ſtus. In regno glorioſus. In exilio amabilis. In iudicio terribilis. In regno ad
mirabilis. [Egredimini] igit̃ vt videatis [regẽ ſalomonẽ] in exilio. vt ſecure vide
dere poſſitis eccleſiaſten in iudicio. ⁊ tandẽ ididam in regno. [Videte] autẽ eũ [in
diademate] .i. in corona miſericordie [quo coronauit eũ mater ſua] maria. qꝛ cum
corona miſericordie natꝰ eſt ex ea. Unde dicit Iob .xxxi. Ab infantia creuit mecũ
miſeratõ ⁊c. Et ꝓpter hãc coronã ẽ ipſe amabil'. In iudicio coronabit̃ corona iuſti
cie. ⁊ tunc terribil'. Tandẽ in regno corona glorie. et tunc admirabil'. Videte ergo
eum in corona miſericordie imitãdo. vt poſtea videatis eũ in corona iuſticie nõ ti
mendo. tãdẽ in corona gl'ie cũ eo ꝑenniter gloriando.]

Finit liber tercius.

¶ Incipit liber quartus de virtutibus marie. cuiꝰ capitula nõ enumerauimꝰ. qꝛ multo plura poterũt adijci vel forte de- trahi. vel aliter ordinari.